

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۲ آبان ماه ۱۴۰۴

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۲۱۰

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد اسدی، محمد بحیرایی، عارف بهرام‌نیا، شمیم پهلوان شریف، احمد حسن زاده‌فرد، رضا خانبابائی، شکیب رجبی، یمان طیار، هادی فولادی، علی قهرمان‌زاده، قرشید کریمی، عباس مالکی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتوری، حسن اصحابی، عزیز الیاسی‌پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، فرهاد علی‌نژاد، مجتبی فرهادی، یاسین مهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رائیا امیری، ریحانه امینی، آزیتا بیدقی، جواد جلیلیان، امیرحسین خزایی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، سینا غلامی، فاطمه قربیان، مهرداد گرمی، سید آرش مرتضائی‌فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، محمدعرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، محمدرضا سوری، امیرحسین شکوری، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، افشین گرمیان‌فرد، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	فاطمه احمدی، علیرضا پدram، جواد جلیلیان، محمد رسایی، تابان صیقلی، فاطمه عزیزی، آیدا فتاح‌زاده، حبیبه محبی، فرزانه ناظمی، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، یزگل رحیمی، موسی سپاهی، فرهاد قاسمی‌نژاد، امیرمحمد قلعه‌گاهی، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی گاردان، محمدحسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	مهدی ملامرتضائی عباس مالکی	مسئول درس: الهه تهبازی ویراستار: سجاد سلیمی، معصومه صفت‌کار، احسان زینعلی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	رضا رنجبری	مسئول درس: فریا رئوفی ویراستار: الاز معتمدی، محسن جمشیدی، مهدی یعقوبیان، زهرا شمسایی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	مریم خسروی دهنوی	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سیدمجتبی رضا‌زاده، امیرمحمد کماپی، علی ابراهیمی آرائی
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری سینا غلامی	مسئول درس: محمدمدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	د محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: ابوالفضل مرادی، محسن جمشیدی
تاریخ و جغرافیا	محمدمهدی یعقوبی	محمدمهدی یعقوبی	—	مسئول درس: عطیه مخلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی‌نژاد	امیرمحمد قلعه‌گاهی ایمان کلاته‌عربی	مسئول درس: سوگند بیگلری ویراستار: علی بدری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سیدمجتبی رضا‌زاده، امیرمحمد کماپی، علی ابراهیمی آرائی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حرف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

$$\Rightarrow (x-400)(x+4)=0 \Rightarrow \begin{cases} x = \frac{400}{80} = 5 \\ x = -4 \text{ غ ق ق} \end{cases}$$

توجه کنید جواب عدد ۵ نیست و باید در $2x+1$ مقدار x را جایگذاری کنیم.

$$\frac{x=5}{2(5)+1=11}$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه ۳۸)

(عارف بهرام‌نیا)

۱۳- گزینه ۳

با جایگذاری $x=3$ مقدار a را به دست می‌آوریم.

$$\frac{x=3}{\frac{3}{2}-\frac{3}{4}}=a \Rightarrow a=1$$

حال با قرار دادن مقدار a معادله را حل می‌کنیم.

$$\frac{3}{x-1}-\frac{3}{x+1}=\frac{1}{x-2} \Rightarrow \frac{3x+3-2x+2}{x^2-1}=\frac{1}{x-2}$$

$$(x+5)(x-2)=x^2-1 \Rightarrow x^2+3x-10=x^2-1$$

$$3x=9 \Rightarrow x=3$$

تنها جواب معادله $x=3$ است و معادله جواب دیگری ندارد.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۳۳ و ۳۸)

(پیمان طیار)

۱۴- گزینه ۱

فرض می‌کنیم تعداد آن‌ها در ابتدا برابر x نفر بوده است. پس در تقسیم اولیه کیک به هر کدام $\frac{1}{x}$ کیک رسیده است. پس از اضافه شدن دو نفر به آن‌ها به هر نفر $\frac{1}{x+2}$ کیک می‌رسد. پس با توجه به فرض سؤال داریم:

$$\frac{1}{x}-\frac{1}{x+2}=\frac{1}{4}$$

$$\frac{x+2-x}{x(x+2)}=\frac{1}{4} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} \frac{x+2-x}{x(x+2)}=\frac{1}{4} \Rightarrow x^2+2x=8$$

$$x^2+2x-8=0 \xrightarrow{\text{اتحاد جمله مشترک}} (x-2)(x+4)=0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x=2 \text{ ق ق} \\ x=-4 \text{ غ ق ق} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه ۳۷)

(امیر حسن زاده‌فر)

۱۵- گزینه ۱

$$\frac{1}{x} + \frac{1}{x+5} = \frac{1}{6} \quad \begin{matrix} \text{زمان کار چاپگر قدیمی} \\ \text{زمان کار چاپگر جدید} \end{matrix}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{x} + \frac{1}{x+5} = \frac{1}{6} \Rightarrow \frac{x+5+x}{x(x+5)} = \frac{1}{6}$$

$$\Rightarrow 6(2x+5)=x(x+5) \Rightarrow 12x+30=x^2+5x$$

$$\Rightarrow x^2-7x-30=0 \Rightarrow (x-10)(x+3)=0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x=10 \text{ ق ق} \\ x=-3 \text{ غ ق ق} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه ۳۸)

$$\begin{matrix} (1) & (2) & (3) & (4) \\ \boxed{p} & \boxed{} & \boxed{} & \boxed{} \end{matrix}$$

اما حالت نامطلوب در اینجا آن است که کلمه با p شروع شود، در این صورت سه خانه خالی

(خانه‌های (۲)، (۳) و (۴)) را داریم که می‌توانیم (nt, i, o) را در آن قرار دهیم که این کار به ۳! حالت امکان‌پذیر است، اما با توجه به جایگشت n و t در کنار هم بنا به اصل ضرب، تعداد حالت‌های نامطلوب برابر است با $3! \times 2! = 12$. پس پاسخ سؤال برابر است با:

$$\text{تعداد حالت‌های نامطلوب} - \text{تعداد کل حالت‌ها} \\ 4! \times 2! - 3! \times 2! = 24 \times 2 - 6 \times 2 = 48 - 12 = 36$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ و ۱۱)

(کتاب آبی پهمانه‌ای)

۱۰- گزینه ۱

اعداد اول دو رقمی کوچکتر از ۴۵ عبارتند از:

$$S = \{11, 13, 17, 19, 23, 29, 31, 37, 41, 43\}$$

ملاحظه می‌کنید که این مجموعه ۱۰ عضو دارد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ و ۱۵)

ریاضی و آمار (۱)

(فرشید کریمی)

۱۱- گزینه ۱

ابتدا همه عبارات را به یک سمت تساوی برده و مخرج مشترک می‌گیریم:

$$\frac{3x}{x-1} - \frac{x+1}{2x-1} - 5 = 0$$

$$\Rightarrow \frac{(3x)(2x-1) - (x+1)(x-1) - 5(x-1)(2x-1)}{(x-1)(2x-1)} = 0$$

$$\Rightarrow \frac{6x^2 - 3x - x^2 + 1 - 10x^2 + 15x - 5}{(x-1)(2x-1)} = 0$$

$$\Rightarrow \frac{-5x^2 + 12x - 4}{(x-1)(2x-1)} = 0 \Rightarrow -5x^2 + 12x - 4 = 0$$

با توجه به این که $\Delta > 0$ و هر دو ریشه، ریشه منخرج نیستند، پس مجموع جواب‌ها برابر $\frac{b}{a} = \frac{-12}{-5} = \frac{12}{5}$ است.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۳۳ و ۳۷)

(مهر اسیری)

۱۲- گزینه ۳

دو عدد فرد متوالی را $2x-1$ و $2x+1$ می‌گیریم. معکوس این دو عدد به ترتیب $\frac{1}{2x-1}$ و $\frac{1}{2x+1}$ است. مجموع معکوس این دو عدد برابر $\frac{20}{99}$ است، پس:

$$\frac{1}{2x-1} + \frac{1}{2x+1} = \frac{20}{99}$$

دو طرف معادله را در $k.m.m$ مخرج‌ها یعنی $99(2x-1)(2x+1)$ ضرب می‌کنیم و داریم:

$$99(2x-1)(2x+1) \cdot \frac{1}{(2x-1)} + 99(2x-1)(2x+1) \cdot \frac{1}{(2x+1)}$$

$$= 99(2x-1) + 99(2x+1) \cdot \frac{20}{99} \Rightarrow 198x - 99 + 198x - 99 = 20x^2 - 20$$

$$\Rightarrow 20x^2 - 396x - 20 = 0$$

حالا با اتحاد جمله مشترک معادله را حل می‌کنیم:

$$\Rightarrow x^2 - 396x - 1000 = 0$$

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

۲۱- گزینه ۲*

(کتاب آبی پنهانی)

زبان پارسی در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز، آثاری به این زبان تألیف می‌شد.

توضیح: در مورد گزینه ۳ «دقت کنید که «یادگار زیران» اصلی پارسی دارد، اما نسخه‌ای که از آن به دست ما رسیده است به زبان پهلوی است، نه پارسی. (علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۲۲- گزینه ۳*

(کتاب آبی پنهانی)

یکی از نتایج نفوذ اسلام در ایران، رواج تدریجی خط عربی بود. زبان فارسی با کنارگذاشتن برخی از صداها، زبان عربی، الفبای آن را پذیرفت.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه ۴۰)

۲۳- گزینه ۳*

(قره‌ها، علی‌نژاد)

در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم و اساساً در دوران آغازین شعر فارسی «سادگی فکر» و «روایی کلام» ویژگی عمده سخن شاعران است.

بقیه موارد کاملاً صحیح هستند.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، تاریخ ادبیات، ترکیبی)

۲۴- گزینه ۳*

(سعید یغمی)

الف) در زمان سامانیان، تنها بخارا عمده‌ترین مرکز فرهنگی به شمار می‌آمد.
ب) امیرای سامانی می‌کوشیدند در ماوراءالنهر و خراسان بزرگ ترکیب تازه‌ای از هویت فرهنگی را ترویج کنند.

پ) رایج‌ترین انواع شعر فارسی در این دوره، «حماسی»، «مدحی» و «غزلی» بود.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۴۱ و ۴۳)

۲۵- گزینه ۴*

(حسن اصغری)

هر دو عبارت گزینه ۴ «درست هستند، درمورد عبارت اول این گزینه به عبارت زیر از «ترجمه تفسیر طبری» دقت کنید:

«امیر سید ابوالمظفر ابوصالح منصور علمای ماوراءالنهر را گرد کرد و از ایشان فتوی کرد که روا باشد که ما این کتاب را به زبان پارسی گردانیم؛ گفتند: روا باشد خواندن و نوشتن تفسیر قرآن به پارسی، مگر آن را که او تازی (عربی) نداند»

تذکره: قرآن متن مقدس مسلمانان بوده است و ملاحظه می‌کنید که در اوایل حتی ترجمه قرآن به زبان‌های دیگر هم نیاز به فتوای علما داشته است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱ «مورد اول درست است - بخشی از مقدمه «شاهنامه ابومنصوری» «پس امیر ابومنصور عبدالرزاق، دستور (وزیر) خویش، ابومنصور المعمری را فرمود تا خداوندان کتب راه از دهقانان و فرزندان و جهانپادگان از شهرها بیاورد ... و کسی فرستاد به شهرهای خراسان و هشیاران از آنجا بیاورد از هر جای و از هر شارسنان (شهر)، گرد کرد و

۱۶- گزینه ۲*

(علی قهرمان زاده)

دقت کنید که $1 = (-1)^4$ و چون $(1, 5)$ و $(5, -1)$ را داریم، پس رابطه گزینه ۲ «تابع نیست».

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۴۴ و ۴۹)

۱۷- گزینه ۴*

(امجد حسن زاده‌فر)

تنها هر فرد یک روز تولد دارد و این رابطه تابع است. در مابقی گزینه‌ها می‌توان به‌آزادی هر شهر بیش از یک نماینده یا سوغاتی داشت.

در گزینه ۳ «هم برای هر عدد صحیح، ۲ واحد اختلاف کمتر یا بیشتر شدن هر دو صحیح است. پس تابع نیوده و به‌آزادی هر ورودی (عدد صحیح) دو خروجی خواهیم داشت».

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۴۶ و ۴۸)

۱۸- گزینه ۱*

(شمیم پهلوان شریف)

ضابطه داده شده در زوج مرتب‌های $(2, 6)$ ، $(\sqrt{4}, m^2 - m)$ مولفه‌های اول برابر دارند. پس مؤلفه‌های دومشان برابرند.

$$m^2 - m = 6 \Rightarrow m^2 - m - 6 = 0 \Rightarrow (m - 3)(m + 2) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} m = -2 \\ m = 3 \end{cases}$$

به‌آزادی $m = 3$ دو زوج مرتب $(3, 5)$ ، $(3, 4)$ داریم که مؤلفه‌های اول برابر دارند، پس فقط $m = -2$ قبول است.

$$f = \left\{ \left(\sqrt{\frac{3}{4}}, -\frac{2}{4} \right), (-2, 5), (2, 6), (3, 4) \right\}$$

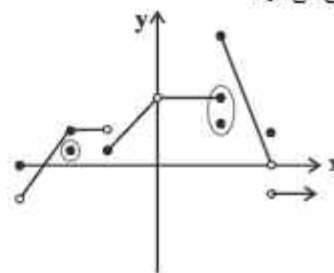
$$\text{مقدار } f(\sqrt{3}) \text{ برابر است با } -\frac{1}{4}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۴۰ و ۴۹)

۱۹- گزینه ۳*

(عارف بهرام‌نیا)

می‌دانیم نموداری تابع است که هر خط عمودی (موازی محور y ها) نمودار را حداکثر در یک نقطه قطع کند. بنابراین با حذف نقاط مشخص شده در شکل زیر رابطه تابع می‌شود.

لذا حداقل ۳ نقطه باید حذف شود.

تذکره: می‌توان سه نقطه را طوری دیگر هم انتخاب کرد.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۴۴ و ۴۹)

۲۰- گزینه ۱*

(کتاب آبی پنهانی)

از هر کدام از عضوهای a و c در مجموعه اول، دو پیکان خارج شده و یکی از آن‌ها به n وارد شده است، پس اگر n و پیکان‌های ورودی به آن حذف شود، رابطه تابع خواهد شد.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه ۴۸)

۳۰- گزینه ۳

(سیدعلیرضا احمدی)

«ج» معنای بیت: شاعر از خداوند طلب سوز و گدازی می‌کند که به کلامش اعتبار بدهد تا آتش سوزنده هم گدایی سوز و گداز سخن او را بکند تشبیه این بیت: شاعر به‌طور پوشیده «کلام» را به «آتش» تشبیه کرده است و «سوز» در این‌جا وجه‌شبه است.

«ب» «قبای قنچه گل» دارای تشخیص و استعاره مکنیه است.

تشریح سایر ابیات

«الف» معنای بیت: وقتی مویت سفید شد و پیر شدی، چشم عبرت بگشا و از ناآگاهی و غفلت فاصله بگیر. در این بیت «چون» به معنای «وقتی که» است و ادات تشبیه به حساب نمی‌آید. ترکیب «چشم عبرت» فاقد تشبیه است و اضافه اقترانی محسوب می‌شود، ولی درباره ترکیب «خواب غفلت» اختلاف نظر وجود دارد. برخی آن را تشبیهی و برخی آن را اقترانی در نظر می‌گیرند.

نکته مهم درسی

اضافه اقترانی فاقد آرایه تشبیه و یا استعاره است و به صرف شباهت آن با اضافه تشبیهی و اضافه استعاری حائز اهمیت است. در اضافه اقترانی مضاف اغلب عضوی از بدن و مضاف‌الیه یک مفهوم ذهنی است. برای تشخیص آن نیز میان مضاف و مضاف‌الیه «به نشانه» اضافه می‌کنیم. برای مثال ترکیب «انگشت اتهام» فاقد تشبیه و یا استعاره است و می‌توان آن را به شکل «انگشتی به نشانه اتهام» درآورد. برخی از اضافه‌های اقترانی رایج: «سر تسلیم»، «پای ارادت»، «گردن رضا»، «دست ادب»، «چشم طمع»، «انگشت شوق» و دو ترکیب مهم در درس ۱ فارسی ۳: «دست اثابت» و «جیب مراقبت».

«د» «لعل» در اینجا معنای واقعی خودش را می‌دهد و فاقد استعاره است، بلکه شاعر لب یار را به لعل تشبیه می‌کند.

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۳۱- گزینه ۱

(سیدعلیرضا احمدی)

گزینه ۱ «معنای بیت: از شرم زلف یار گل سنبل طوری آب شد که نمی‌توان میان موج و موهای سنبل فرقی گذاشت. در ترکیب «زلف سنبل» اضافه استعاری وجود دارد و «سنبل» به «سائی» تشبیه شده است که مو دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها

گزینه ۲ «معنای بیت: هر کسی که به دلیل زیبایی موهای یار پریشان احوال شده است، در نظرش سنبلی که در بهشت است بی‌ارزش و همانند توده‌ای از موها است. در این بیت شاعر، سنبل بهشتی را به مو مانند کرده است.

گزینه ۳ «قاعدتاً پس از ادات تشبیه، مشبیه می‌آید. در این‌جا «آشیان» به «سنبل» مانند شده است.

گزینه ۴ ««سنبل» مثل دام است برای کسی که اسیر زلف تو شده است. «سنبل» مشبه و «دام» مشبیه است.

(علوم و فنون ادبی، بیان)

پیشانی به فراز آوردن این نام‌های شاهان و کارنامه‌هاشان» ملاحظه می‌کنید که ابومنصور المعمری فرزاتگانی را از شهرهای مختلف گرد آورده است و آنها شاهنامه ابومنصور را نوشته‌اند، نه خود المعمری. پس مورد دوم این گزینه نادرست است.

گزینه ۲ «اصل تفسیر را محمد بن جریر طبری به زبان عربی نوشته است. - مورد دوم درست است.

گزینه ۳ «مورد اول درست است. - نثر این دوره بیشتر به موضوع‌های حماسی، ملی و تاریخی اختصاص دارد و هنوز آوردن اصطلاحات علمی و اشعار و امثال در آن رایج نشده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۴۳ و ۴۵)

۲۶- گزینه ۴

(حسن اصغری)

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱ «نشاط اصفهانی از جمله شاعران دوره بازگشت بود که بیشتر به غزل‌سرایی به سبک حافظ و سعدی پرداخت، هرچند قصیده‌های بلندی هم سروده است.

گزینه ۲ «ادیب‌الممالک فراهانی در قصیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع آزمایی کرده است.

گزینه ۳ «سید اشرف‌الدین غیلانی زبان طنزآمیزی داشت و زندانی شدن به سبب آزادی‌خواهی در کتاب درسی درمورد فرخی یزدی ذکر شده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴ و ۱۸)

۲۷- گزینه ۱

(عزیز الیاسی‌پور)

موارد «ج» و «د» اشتباه هستند:

ج) تضعیف جامعه بر اثر شکست از روسیه نزاری از عوامل ایجاد تهیض بازگشت ادبی بود، نه از عوامل بیداری جامعه.

د) سروش اصفهانی قصیده‌سرا بود و جزو شاعرانی بود که در دوره بازگشت از شاعران سبک خراسانی و عهد سلجوقی در قصیده پیروی می‌کردند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۲۸- گزینه ۲

(عزیز الیاسی‌پور)

موارد «ج» و «د» اشتباه هستند.

ج) داستان‌نویسی به این شیوه در ادبیات کلاسیک فارسی سابقه ندارد.

د) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۲۹- گزینه ۲

(امیرعسین اشتری)

قائم‌مقام از عبارات کوتاه‌ای استفاده می‌کند که گاه موزون و مسجع هستند. این ویژگی در عبارت گزینه ۲ مشهود است. جالب است بدانید قائم‌مقام این عبارت مدح‌آمیز را در وصف نشاط اصفهانی گفته است.

عبارات سایر گزینه‌ها از علامه دهخدا هستند و سبک طنزآمیز آنها که مسائل سیاسی-اجتماعی را در لافافه طنز گوشزد می‌کنند مطابق با سبک نثر دهخدا (خصوصاً در چرند و پرند) است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۳۲- گزینه ۲»

تشبیه: «جای دولت» اضافه تشبیهی است. / تشخیص‌ها: ۱- ای جان ۲- دست زدن جان ۳- ای دل ۴- پا کوبیدن دل

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» سجع: «اختیارم» و «زعفرانم» / تشبیهات: ۱- تو اختیار مایی ۲- من شاخ زعفرانم ۳- تو لاله زار مایی
گزینه ۳» سجع مطرف: «سحابی» و «خرابی» با «آفتابی» / سجع متوازی: «سحابی» و «خرابی»
گزینه ۴» تکرار: «هم» و «باشم» / سجع مطرف: «پاره پاره» با «چاره» و «خاره»

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۳- گزینه ۳»

در این بیت آرایه سجع در واژه‌های «چمان» و «روان» و «آن» جلوه گر است و هماهنگی آهنگین کلام را دوچندان کرده است. همچنین استعاره مصرحه در تعبیر «سرو خرامان» دیده می‌شود. در باب تشبیه نیز، شاعر قامت و زیبایی یار را نه تنها هم‌سنگ سرو، بلکه برتر و ارجمندتر از آن می‌نمایاند؛ از همین رو تشبیهی از نوع تفضیل شکل گرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» در این بیت، تشبیه در همانند کردن خسرو به کوهکن (فرهاد) پدیدار می‌شود. از سوی دیگر، سجع در واژه‌های «من» و «تسیرین‌دشن» و «کوه‌کن» چشم‌نواز است. با این همه، بیت از استعاره مصرحه بی‌بهره است.
گزینه ۲» در اینجا، شاعر تشبیه را در نسبت دادن «زنجیر» به «سوزلف» معشوق به‌کار برده است. همچنین سجع میان واژگان «خواهی» و «سحرگاہی» دلنشین آمده است. این بیت اگرچه فاقد استعاره مصرحه است، اما به آرایه تشخیص (جان‌بخشی) آراسته شده است.
گزینه ۴» در این گزینه، واژه «زنجیر» به‌منزله استعاره مصرحه از زلف معشوق در نظر گرفته می‌شود، اما بیت نه تشبیه دارد و نه سجع؛ چرا که «مشو» و «بگو» توانایی ساختن سجع را ندارند.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۴- گزینه ۲»

الف) در آغاز بیت، تعبیر «ای سرو سہی» استعاره مصرحه از معشوق است؛ زیرا قامت یار به درخت سرو مانند شده و نام «معشوق» حذف گردیده است. واژگان «سہی» و «تهی» نیز به سبب هماهنگی سجع ایجاد کرده‌اند. در ادامه، اشک عاشق به «رود جیحون» همانند شده و از این راه، تشبیهی زیبا ساخته شده است که کثرت و روانی اشک را نشان می‌دهد.

ب) ترکیب «کاشانه دل» نوعی تشبیه است؛ دل همچون خانه‌ای تصویر می‌شود که جایگاه عشق و عاطفه است. در اینجا، واژه «خانه» نیز استعاره مصرحه از «دل» به شمار می‌آید. از سوی دیگر، میان دو واژه «مهر» و «مهر» جناس وجود دارد که به موسیقی لفظی بیت جلوه‌ای خاص می‌بخشد.

(ادبیات، بیان و بدیع)

۳۵- گزینه ۴»

در بیت مورد نظر، ترکیب «سب چقا» نمونه‌ای روشن از اضافه تشبیهی است؛ زیرا «چقا» به «اسب» همانند شده است، گویی ستم همچون اسبی است که آماده تاختن است. عمل «تین کردن» نیز به عنوان وجه‌شبه در ساخت این تصویر ایفای نقش می‌کند؛ زیرا همان‌گونه که اسب را تین می‌کنند و برای حرکت مهیا می‌سازند، «چقا» نیز برای تازیدن و سرکشی آماده می‌گردد. از این رو می‌توان گفت که این تصویر، تشبیهی گسترده است که شاعر با مهارت آن را پرورده است. در کنار این تشبیه، هماهنگی آوایی میان واژگان «کین، زین، زمین» نیز سجع پدید آورده و موسیقی لفظی را بر جلوه معنایی افزوده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» در این بیت، واژگانی چون «فغلی، غلی، صصلی» سجع را شکل می‌دهند. همچنین بیت از آرایه تشبیه بی‌بهره است.
گزینه ۲» در اینجا، شاعر لب معشوق را به «آب حیات» همانند کرده است، اما نه به‌گونه آشکار، بلکه پنهانی و در لفافه. این نوع همانندسازی را «تشبیه مضمر» می‌نامند. در این بیت اما هیچ نشانی از سجع به چشم نمی‌خورد و زیبایی آن در گرو تشبیه است.
گزینه ۳» ترکیب «سیم‌تن» خود گواه یک تشبیه درونی است؛ زیرا اتمام محبوب به سیم سپید و درخشان همانند شده است. این همان تشبیه درون‌واژه‌ای است که شاعر در ساخت واژه پنهان کرده است. در ادامه، تکرار و هماهنگی میان «سیم‌تن، من، چمن» نیز موجب پدید آمدن سجع شده و بر خوش‌آهنگی بیت افزوده است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۶- گزینه ۴»

تکنا: سجع در شعر، همان قافیة درونی است.
در این بیت، واژه‌هایی که در پایان نیم‌مصرع‌ها (جدایی، درازی، سعدی) به‌کار رفته‌اند، آرایه «سجع» را به‌وجود آورده‌اند.
در سایر گزینه‌ها، واژه «سعدی» در انتهای نیم‌مصرع به‌کار نرفته است؛ بنابراین، کلمه «سعدی» در این ابیات، پدیدآورنده «سجع» نمی‌باشد.

(علوم و فنون ادبی، بدیع)

۳۷- گزینه «۴»

(مبانی قره‌قاری)

سجع به کاررفته در بیت گزینه «۴» (جان و استخوان) از نوع مطرف است؛ اما سجع‌های دیگر گزینه‌ها، همگی متوازی هستند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱» عشاق - آفاق - تریاق (متوازی)

گزینه «۲» شرر - نظر (متوازی)

گزینه «۳» شیرین - زیتون (متوازی)

(علوم و فنون ادبی، بدیع)

۳۸- گزینه «۴»

(مبانی قره‌قاری)

وزن بیت گزینه «۴» از پایه‌های اولیه همسان «دولختی یا دوری» است: «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱» مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

گزینه «۲» مفعول فاعلات مفعولن فعل

گزینه «۳» مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعل لن (فعلن)

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۳۹- گزینه «۳»

(رقعا رنجه‌ری)

وزن صحیح گزینه «۳» مفعول مفاعیلن مفاعیلن یا مستفعل فاعلاتن مستفعل

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۰- گزینه «۴»

(رقعا رنجه‌ری)

وزن گزینه «۴» مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعلن (ناهمسان)

وزن سایر گزینه‌ها: مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعلن (همسان دولختی)

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۱- گزینه «۳»

(یاسین هوربان)

وزن این بیت، «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» می‌باشد که رکن «مفعول» در آن دیده نمی‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱» مفعول فاعلات مفاعیلن

گزینه «۲» مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن

گزینه «۴» مفعول مفاعیلن فعلن

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۲- گزینه «۱»

(سیدعلیرضا اهدری)

وزن مصراع گزینه «۱» مفعول مفاعیل مفاعیل فعلن است (که وزن ناهمسان محسوب می‌شود)؛ همچنین می‌توان این وزن را به شکل همسان دسته‌بندی هجایی کرد (مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل)

دسته‌بندی هجایی هر کدام از ابیات:

گزینه «۱» UU--UU--UU--: ۱- مفعول مفاعیل

مفاعیل فعلن (ناهمسان) ۲- مستفعل مستفعل مستفعل مستف (همسان)

گزینه «۲» UU-----UU-----: ۱- مفعول مفاعیلن

مفعول مفاعیلن (همسان) ۲- مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن (همسان)

گزینه «۳» U-U-U-U-U-U-U-U: ۱- مفعول فاعلات

مفاعیل فاعلن (ناهمسان) ۲- مستفعلن مفاعیل مستفعلن فعل (ناهمسان)

گزینه «۴» UU--U-U--U-U--: ۱- مفعول مفاعیلن فعلن

(ناهمسان) ۲- مستفعلن فاعلات مستف (ناهمسان)

نکته مهم درسی:

وزن‌هایی که قابلیت دسته‌بندی هجایی همسان و ناهمسان دارند:

۱- مفعول مفاعیل مفاعیل فعلن = مستفعل مستفعل مستفعل مستف

۲- مفعول مفاعیل مفاعیل فعل = مستفعل مستفعل مستفعل فعل (وزن رباعی)

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۳- گزینه «۱»

(سیدعلیرضا اهدری)

وزن بیت گزینه «۱» مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن است و واژه تک هجایی «را» در نقش ردیف آمده است، پس با حذف یک هجا از پایان این وزن خواهیم داشت: مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعلن که وزنی است ناهمسان.

وزن بیت پیش از حذف ردیف:

UU--U-U--UU--UU / -U-U--UU--UU (همسان دولختی)

وزن بیت پس از حذف ردیف:

UU--U-U--UU--UU / -U-U--UU--UU (ناهمسان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲» مفعول مفاعیلن مفاعیلن با حذف ردیف (است) به «مفعول مفاعیلن فعلن» تبدیل می‌شود. وزن هر دو حالت ناهمسان است.

گزینه «۳» مفعولن فعلن فعلن فعلن با حذف ردیف (را) به «مفعولن فعلن فعلن فعل» تبدیل می‌شود. وزن هر دو حالت همسان است.

گزینه «۴» مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن با حذف ردیف (تکیه‌خه) به «مستفعلن مستفعلن مستفعلن» تبدیل می‌شود. وزن هر دو حالت همسان است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۴- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا اهدری)

وزن مصراع گزینه «۴» مستفعلن مستفعلن مستفعلن فعل است و دسته‌بندی دیگری ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱» فاعلاتن فاعلن فاعلاتن فاعلن = فاعلن مستفعلن فاعلن مستفعلن

گزینه «۲» فاعلات مفعولن فاعلات مفعولن = فاعلن مفاعیلن فاعلن مفاعیلن

گزینه «۳» مستفعلن فعل مستفعلن فعل = مفعول فعلن مفعول فعلن

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۵- گزینه «۴»

(سید علیرضا احمدی)

مفهوم رباعی صورت سؤال، اعتماد به خداوند درباره بخشش گناهان است و پیام مصراع مذکور در گزینه «۴» لطف و مرحمت ایزدی است که از گناه بنده اش شرمسار می شود.

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: وزن رباعی، «مفعول مقاعیل مقاعیل فعل» (وزنی ناهمسان) است که قابل دسته بندی به صورت «مستعمل مستعمل مستعمل فع» (وزنی همسان) نیز می باشد. به خاطر داشته باشیم که صورت همسان این وزن، بر صورت ناهمسان آن ارجحیت دارد.

گزینه «۲»: «ست» ردیف و کلمات «خطا»، «جلا» و «خدا» فافیه اند. (مردف، بیثی است که ردیف دارد و مقفی بیثی است که قافیه افقی دارد).
گزینه «۳»: «طنیان گناه» اضافه استعاری است.

(علوم و فنون ادبی، ترکیبی)

۴۶- گزینه «۴»

(عزیزه الیاسی/ور)

عبارت صورت سؤال به این نکته اشاره دارد که درویشی به رعایت آداب ظاهری درویشان نیست و درواقع باید دل شخص زنده باشد (حضور دل در محضر خدا) و نفس و هواهای نفسانی اش بمیرد تا او را «درویش» بنامیم. عبارت گزینه «۴» نیز اگرچه مفهوم کلی اش کمی متفاوت است، اما به حضور دل و اینکه شخص به خداوند در هر لحظه آگاهی داشته باشد توضیح دارد.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: بی غایت و بی نهایت بودن عشق و معشوق
گزینه «۲»: ارادت بی دلیل ممکن است باعث اتفاقات خوب یا بد شود، بستگی دارد که به چه کسی ارادت بی دلیل داشته باشیم.
گزینه «۳»: راز عشق را نباید افشا کرد و بساط مهر و محبت را نباید نمایش داد، بلکه باید راه آن را پیمود و سختی هایش را تحمل کرد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، مقصدهای ۵۴ و ۵۵)

۴۷- گزینه «۴»

(سید علیرضا احمدی)

الف) شاعر (تشاطر اصفهانی) دلیل رسیدن به کام و آرزوی خود را کنارگذاشتن هوا و هوس و تسلیم شدن در مقابل معشوق می داند.
ب) درخت سرو در ادبیات فارسی نماد آزادگی و رهایی از تعلقات است. شاعر با تحسین از این درخت یاد می کند ولی سخنی که نتیجه ترک تعلقات باشد به میان نمی آورد. (این بیت به صورت کامل مفهوم صورت سؤال را بیان نمی کند).

ج) شاعر برای رسیدن به یار بی خبر شدن و ترک جسم و جان را لازم می داند.

د) شاعر این بیت با مقایسه دنیای شور و مستی و جهان قدرت و فرمانروایی، عاشق رستین را به واسطه مستی عاشقانه اش از تعینات اجتماعی و سیاسی بی نیاز می داند.

(ه) سراینده نیاز عاشقانه را از عالم و مافیها برتر و مهم تر می داند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، مقصدهای ۱۴)

۴۸- گزینه «۴»

(سید علیرضا احمدی)

شاعر در بیت صورت سؤال خود را بی نیاز از بهشت معرفی می کند و عشق را به بهشت ترجیح می دهد. در بیت گزینه «۴» سراینده دیدگاه کاملاً متفاوت و متناقضی دارد و شعر خود را ابزاری برای رهایی از دوزخ در نظر می گیرد. در واقع تناقض بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۴» در بی نیازی عاشق واقعی از بهشت در یک بیت و نیازمندی شاعر به بخشش خداوند و انگیزه او در بیت دیگر است.

تشریح سایر ابیات:

گزینه «۱»: این بیت کاملاً همسو با بیت صورت سؤال است و شاعر بهشت را نسبت به عشق واقعی در اولویت قرار نمی دهد.

گزینه «۲»: شاعر در این بیت با طرافت از محبوب خود تمجید کرده است و با بیان جوری بودن مادر یار به طور غیرمستقیم زیبایی او را وصف کرده است.
گزینه «۳»: شاعر در این بیت خود را عاشق راستینی معرفی کرده است که عشق او جاودان و تا زمان مرگش و حتی بعد از آن باقی است.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۴۹- گزینه «۴»

(سید علیرضا احمدی)

ابیات گزینه های «۱»، «۲» و «۳» همگی به نامعلوم بودن ماهیت جهان و ناتوانی درک آن توسط عالمان و تدیشمندان اشاره دارد، ولی بیت گزینه «۴» مفهومی متفاوت دارد. این بیت در خلال توصیف مجلس بزمی در یکی از آثار نظامی آمده است و شاعر خواب سنگین اهل بزم و طرب را با استفاده از عناصر طبیعت توصیف می کند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، مقصدهای ۱۰)

۵۰- گزینه «۲»

(هومن نعلازی)

بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۲» هر دو بر این مفهوم تأکید دارند که با آنکه درویش حال هستیم، نارضایتی در باطن ما نیست.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: توصیه به فناعت دارد.

گزینه «۳»: در نکوهش بخل و خست است.

گزینه «۴»: مدعی ست که در صورت طلب کردن چیزی از کسی باعث می شویم که اعتبارمان کم یا نابود شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، مقصدهای ۲۷)

جامعه‌شناسی (۳)

۵۱- گزینه ۱

(راشیا امیری)

تشریح عبارت نادرست:

- این فیلم اشاره به دانش عمومی دارد.
- ما درباره دانش عمومی کمتر می‌اندیشیم و بیشتر از آن استفاده می‌کنیم.
- اغلب از دانشی که درباره کنش‌هایمان داریم بی‌خبریم.

(جامعه‌شناسی (۳)، زقیرة دانشی، صفحه‌های ۳ و ۴)

۵۲- گزینه ۲

(معمربوری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

- الف) کسی که دانش علمی دارد، آسیب‌ها و اشکالاتی را که به دانش عمومی راه پیدا کرده‌اند، شناسایی می‌کند و قدرت پیدا می‌کند که از حقایق موجود در دانش عمومی دفاع کند.
- ب) علوم انسانی و اجتماعی بومی باید از سویی در حل مسائل و مشکلات بومی ما مقید و کارآمد باشد و از سوی دیگر به زبان و منطق جهان شمول سخن بگوید و در گشودن مرزهای دانش علمی به روی جهانیان مشارکت داشته باشد.
- ج) تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند. دانش علمی با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی شکل می‌گیرد و پیشرفت می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، زقیرة دانشی، صفحه‌های ۵ و ۶)

۵۳- گزینه ۲

(آزیتا بیدقی)

- موارد به‌ترتیب مربوط به دیدگاه‌های سوم، اول، دوم و سوم هستند.

(جامعه‌شناسی (۳)، زقیرة دانشی، صفحه ۸)

۵۴- گزینه ۳

(رفاانه امینی)

تشریح موارد:

- بر اساس دیدگاه اول، دانش علمی راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر است.
- محاسبه کردن با انگشتان دربرابر محاسبه با هوش مصنوعی به دانش عمومی در برابر دانش علمی اشاره می‌کند.
- اینکه در گذشته برای تأمین آب در منزل از چشمه و قنات استفاده می‌شد، به دانش عمومی اشاره دارد.
- هر وقت در یک جامعه مسئله خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن نیز فراهم می‌گردد.

(جامعه‌شناسی (۳)، زقیرة دانشی، صفحه‌های ۳ و ۴)

۵۵- گزینه ۳

(یاسین سعیدی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

- گزینه ۱: علوم انسانی از فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند؛ زیرا فعالیت‌های غیر ارادی، کنش نیستند.
- گزینه ۲: روان‌شناسی نمونه‌ای از علوم انسانی و جامعه‌شناسی نمونه‌ای از علوم اجتماعی‌اند.
- گزینه ۳: پدیده‌های طبیعی بر خلاف کنش‌ها و پیامدهای آن به تصمیم و اقدام انسان‌ها وابسته نیستند بلکه مستقل از اراده انسان‌ها و اهداف و معانی مورد نظر آنها وجود دارند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۱)

۵۶- گزینه ۳

(سیدآرش مرتضائی‌فر)

- «خشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی» از تولید علوم اجتماعی است؛ در حالی که اختراع دینامیت مربوط به علوم طبیعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵)

۵۷- گزینه ۴

(امیرحسین قزایی)

- جامعه‌شناسی خود نمونه‌ای از علوم اجتماعی است و علوم اجتماعی خود بخشی از علوم انسانی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۱)

۵۸- گزینه ۳

(سیدآرش مرتضائی‌فر)

- موضوع فلسفه (متافیزیک) و علوم طبیعی با هم تفاوت دارد. موضوع فلسفه و علوم انسانی و اجتماعی نیز تفاوت دارند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۲)

۵۹- گزینه ۲

(فاطمه قریب‌بان)

- در جامعه‌شناسی بر اساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی رویکردهای مختلفی شکل گرفته است.
- زندگی اجتماعی انسان ابعاد مختلفی دارد و هر همین اساس شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی مختلف پدید می‌آیند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۶۰- گزینه ۴

(سپید غلامی)

- عبارت مذکور مؤید این نکته است که «رشته‌های علوم پایه در انتخاب رشته جزء اولین انتخاب‌ها قرار نمی‌گیرند».

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۷)

جامعه‌شناسی (۱)

۶۱- گزینه ۳

(آزیتا بیدقی)

- صلح و عدالت: نامحسوس (ذهنی) و کلان
- علاقه به دانشگاه خاص: نامحسوس (ذهنی) و خرد
- مراسم نخل‌گردانی: محسوس (عینی) و کلان
- مراقبت از مادر بزرگ: محسوس (عینی) و خرد

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۶۲- گزینه ۲

(مریم فسروی رهنوی)

- گزینه ۱: نادرست (باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به اصل جهان، جایگاه انسان در آن و تفسیرشان از زندگی و مرگ خود عمیق‌ترین پدیده‌های اجتماعی به حساب می‌آید) - نادرست («دانایی از نادانی بهتر است» یک ارزش در نهاد اجتماعی تعلیم و تربیت است).
- گزینه ۲: درست - نادرست (وقتی اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی را در ارتباط با هم در نظر می‌گیریم، نهاد اجتماعی آشکار می‌شود).
- گزینه ۳: درست - درست
- گزینه ۴: نادرست (مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی است) - درست

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۵)

۶۳- گزینه ۳

(پوار پللیان)

جامعه‌شناس «الف» نگاه عرضی به جوامع بشری و جهان‌های اجتماعی دارد اما جامعه‌شناس «ب» نگاه تک خطی (طولی) دارد.

(پایه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۱ و ۴۳)

۶۴- گزینه ۲

(مهرازگرمی - مکلان)

گزینه ۱: «تادرست (جهان اساطیری محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است) - تادرست (جهان متجدد وابسته به علوم تجربی است و علمی که از روش‌های فراتجربی مانند علوم عقلانی و وحیانی استفاده می‌کند را علم نمی‌شناسد)

گزینه ۲: «درست - تادرست (در جهان متجدد کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند رواج می‌یابد این وضعیت به تدریج انسان‌ها را اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل قفس آهنین همه ابعاد وجود آن‌ها را احاطه می‌کند و فرصت‌هایی از این قفس خودساخته را از انسان‌ها می‌گیرد).

گزینه ۳: «درست - درست

گزینه ۴: «تادرست (جهان اساطیری با طرد دانش‌آزمایی امکان بهره‌وری معقول انسان از طبیعت را دور می‌کند، در فرهنگ سکولار به استفاده از دانش‌آزمایی برای تسلط بر طبیعت تأکید می‌شود) - درست

(پایه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵۱ و ۵۳)

۶۵- گزینه ۳

(مریم قسروی رهنوی)

- رواج این دسته از کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی، مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند. این وضعیت، به تدریج انسان‌ها را اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل قفس آهنین، همه ابعاد وجود آنان را احاطه می‌کند و فرصت‌هایی از این قفس خودساخته را از آنان می‌گیرد. از این روند، به از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها یاد می‌شود.

- زوال عقلانیت ذاتی (از دست رفتن دانش اهداف و ارزش‌ها) - فیلم عصر جدید چارلی چاپلین در نقد پیامدهای مدرنیته و آسیب‌های جهان متجدد غرب ساخته شد. در این فیلم به اسارت انسان و سلب اراده و آزادی او در نظام صنعتی جدید (قفس آهنین) اشاره می‌شود.

- در جهان متجدد، آدمیان متوجه اهداف دنیوی‌اند و برای رسیدن به این اهداف، از علوم تجربی استفاده می‌کنند. این علوم با روش تجربی و فناوری حاصل از آن، قدرت پیش‌بینی و پیش‌گیری از حوادث و مسائل طبیعی همانند بیماری، زلزله، سیل و... و مسلط شدن بر آنها را به انسان می‌دهد.

«قوت افرونگ از علم و فن است / از همین آتش، چراغش روشن است»

(پایه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵۱ و ۵۳)

جامعه‌شناسی (۲)

۶۶- گزینه ۳

(سیدآرش مرتضائی‌نور)

- غلبه قدرت‌هایی مانند سلجوقیان، خوارزمشاهیان، مغولان و عثمانی که در چارچوب فرهنگ قومی و قبیله‌ای رفتار می‌کردند مانع می‌شد تا ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به طور کامل آشکار شود.

- عبارت دوم مربوط به استبداد استعماری است.

- رسول مکرر اسلام (ص) پیش از رحلت نامه‌های دعوت به دین خدا را برای امپراتوری‌های ایران و روم فرستاده بودند.

- بسیاری از نخبگان کشورهای اسلامی تا قبل از انقلاب اسلامی ایران برای مقابله با سلطه استعمار از مکاتب و روش‌های غربی مانند ناسیونالیسم (ملی‌گرایی) و مارکسیسم استفاده می‌کردند. این مکاتب علاوه بر اینکه وحدت امت اسلامی را مخدوش می‌کردند، مورد حمایت مردمی که در دامان فرهنگ اسلام تربیت یافته بودند هم قرار نمی‌گرفتند.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۸ و ۳۲)

۶۷- گزینه ۱

(باسین ساعری)

- سکولاریسم پنهان شامل باورها و فلسفه‌هایی است که ابعاد معنوی هستی را نفی نمی‌کنند؛ بلکه بخش‌هایی از باورهای معنوی و دینی را در خدمت اهداف دنیوی و این جهانی قرار می‌دهند و از توجه یا عقل به بخش‌های دیگر سر باز می‌زنند.

- اومانیسم، مهم‌ترین ویژگی انسان‌شناختی فرهنگ معاصر غرب است و به معنای اصالت انسان دنیوی و این جهانی است.

- روشنگری در معنای خاص به مبنای معرفت‌شناسی پذیرفته شده در فرهنگ غرب گفته می‌شود و روشی از معرفت و شناخت است که با سکولاریسم و اومانیسم همراه شده است. این روش در طول بیش از چهارصد سال فرهنگ جدید غرب شکل‌های مختلفی پیدا کرده است که وجه مشترک همه آن‌ها کنار گذاشتن وحی و شهود در شناخت حقیقت است.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۳۸ و ۴۱)

۶۸- گزینه ۴

(فاطمه رضاییان)

الف) پیامد حس‌گرایی و نفی وحی در قرن نوزدهم و بیستم: دانش‌آزمایی (ب) ویژگی پایان قرن بیستم: افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه و نفی عقل و وحی

(پ) ویژگی قرن هفدهم و هیجدهم: عقل‌گرایی و نفی وحی

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۴۳)

۶۹- گزینه ۲

(ریحانه امینی)

تشریح عبارت تادرست:

حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی (پروتستانیسم) در جهت اصلاح دینی پدید آمدند. بخشی از این حرکت‌ها فقط با قدرت پاپ مخالفت داشتند و با جریان دنیاگرا تقابل نداشتند. بخش دیگر رویکرد معنوی داشتند و در تقابل با جریان دنیاگرا قرار گرفتند. حرکت‌های نوع اول با حمایت قدرت‌های محلی توانستند بخشی از اروپای مسیحی را از تسلط کلیسا خارج سازند؛ ولی حرکت‌های نوع دوم مورد هجوم کاتولیک‌ها و دیگر پروتستان‌ها قرار گرفتند و امکان گسترش پیدا نکردند.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۶ و ۴۷)

۷۰- گزینه ۳

(سپنا غلامی)

الف) در دوره رنسانس فرهنگ غرب برای بسط و گسترش ابعاد دنیوی خود، به سوی حذف پوشش دینی گام برداشت.

ب) مسیحیت در سطح اندیشه و نظر، با رویکردهای اساطیری آمیخته شد -> دورماندن از ابعاد عقلانی توحید با قبول تثلیث

ج) حرکت‌های اعتراض‌آمیز رنسانس (منجر به روی‌گردانی از نگاه معنوی به‌جای بازگشت به سوی حقیقت الهی انسان شد) -> شکل‌گیری حقوق طبیعی بشر به‌جای حقوق فطری الهی انسان

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۳۹ و ۵۲)

روان‌شناسی

۷۱- گزینه «۳»

(معمودرضا کوکلی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست: نه صرفاً رشد کودک بلکه تمام تغییرات و مسائل رشدی انسان در پستر فراختای زندگی بررسی می‌شود.

گزینه «۲»: درست: تشکیل تطفه تا پایان زندگی، مدت زمانی است که روان‌شناسی رشد تمام وقایع را در طول آن بررسی می‌کند.

گزینه «۳»: نادرست: یادگیری روش‌های درست ابراز خشم، در حیطه رشد هیجانی است نه شناختی.

گزینه «۴»: درست: رعایت حقوق دیگران در حیطه رشد اخلاقی است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۳۷۲)

۷۲- گزینه «۴»

(هانا احمدزاده)

(موقعیت الف): شباهت دوقلوهای همسان را بیان می‌کند که نشان‌دهنده ویژگی‌ها و صفات یکسان وراثی است و به عامل وراثت که بر رشد مؤثر است، اشاره می‌کند؛ پس گزینه‌های «۱» و «۲» حذف می‌شود.

(موقعیت ب): در این موقعیت محیط جدید مدرسه و تحت تأثیر بودن از جمع دوستان باعث علاقه ماهان به ورزش شده است؛ یعنی عامل مؤثر در بیرون از فرد وجود دارد که نمونه کاملاً واضح تأثیر عامل محیطی بر رشد است. پس باز هم گزینه‌های «۱» و «۲» حذف می‌شود.

(موقعیت ج): این موقعیت به یادگرفتن مهارت دوچرخه‌سواری به کمک آموزش و تمرین اشاره دارد نه آمادگی نهفته. گزینه «۳» رد می‌شود.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۳۸، ۴۰، ۴۱ و ۴۲)

۷۳- گزینه «۴»

(معمودرضا کوکلی)

عبارت اول: درست: ویژگی‌های مربوط به رشد انسان را به دلیل پیوستگی رشد، نمی‌توان به راحتی به مراحل مشخص تقسیم کرد.

عبارت دوم: درست: کودکی اول از ۲ تا ۷ سالگی است.

عبارت سوم: نادرست: برخی پایان نوجوانی را زمانی می‌دانند که فرد شروع به کار کند و از والدین مستقل شود.

عبارت چهارم: نادرست: در هفت سال سوم (نوجوانی) باید با کودک به منزله مشاور رفتار کرد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۴۲ و ۴۴)

۷۴- گزینه «۳»

(هانا احمدزاده)

موارد (الف) و (د) به این اشاره دارند که عوامل محیطی تأثیری بر رشد قبل از تولد نوزاد ندارند اما بسیاری از این عوامل می‌توانند بر رشد قبل از تولد تأثیر بگذارد مانند داروها (انواع مسکن)، کیفیت تغذیه (کمبود ویتامین‌ها)، فشار روانی و حالات هیجانی مادر (افکار منفی مکرر) و ...

پس گزینه‌های «۲» و «۴» حذف می‌شود.

مورد (ب) از فعالیت کتاب درسی گرفته شده است؛ از آثار مخرب عوامل شیمیایی بر رشد قبل از تولد می‌توان به ناهنجاری‌های قلبی عروقی، عقب‌ماندگی‌های ذهنی، ناهنجاری عضوی یا اندامی و حتی سقط و مرگ جنین اشاره کرد؛ در اینجا گزینه «۱» نیز حذف می‌شود.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۴۵)

۷۵- گزینه «۳»

(معمودرضا کوکلی)

عبارت اول: ابتدایی‌ترین و شاخص‌ترین جنبه رشد، رشد جسمانی - حرکتی است.

عبارت دوم: کودکان در ابتدا قادر به حرکات درشتی همچون بالا رفتن از پله‌ها هستند و سپس مهارت حرکات ظریف همچون بستن بند کفش را به دست می‌آورند.

عبارت سوم: ایستادن با کمک در ۷ تا ۱۰ ماهگی به دست می‌آید.

عبارت چهارم: راه رفتن مستقل در ۱۲ تا ۱۵ ماهگی به دست می‌آید.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۴۶ و ۴۷)

۷۶- گزینه «۲»

(معمودریبی)

- اگر شینی را از جلوی چشمان یک کودک ۶ ماهه برداریم، گمان می‌کند که آن شیء دیگر وجود ندارد.

- کودک به دلیل پردازش ادراکی با دیدن یک توپ قرمز کوچک، فکر می‌کند که آن توپ، یک سیب خوشمزه است.

- کودک ۴ یا ۵ ساله بسنی قیقی را انتخاب می‌کند، چرا که احساس می‌کند مقدار بیشتری دارد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۴۸)

۷۷- گزینه «۱»

(معمودرخان قهرمانی)

این موقعیت نشان‌دهنده رشد هیجانی در دوره کودکی است که یک فرایند پیچیده است که نه تنها مستلزم آگاهی از هیجانات خود کودک، بلکه مستلزم آگاهی از هیجانات اطرافیان اوست؛ در صورت سؤال، سینا کتاب را پرتاب می‌کند و حسین با تعجب و ناراحتی فریاد می‌زند، سینا این فریاد را به‌عنوان نشانه هیجان مثبت درک می‌کند و دوباره رفتارش را تکرار می‌کند تا توجه حسین را دریافت کند و به تدریج با دریافت واکنش حسین به هیجانات خود جهت می‌دهد.

(الف) این موقعیت بیانگر این است که سینا با توجه به رفتار حسین به هیجان خود جهت می‌دهد. (رد گزینه‌های «۲» و «۴»)

(ب) هیجان‌های ساده مانند ترس، خشم و محبت که تحت تأثیر نظام پردازش‌های فردی نیستند و غالباً به یک صورت پدیدار می‌شوند پیش از هیجان‌های مرکب بروز می‌کنند و افزایش آگاهی کودک از هیجان‌های مختلف و واکنش دیگران باعث تعمیم هیجانات کودک به هیجانات مرکب می‌شود و بروز آن پیچیده‌تر بوده و با توجه به نوع ارزیابی، ظهور متفاوتی می‌یابد. (رد گزینه‌های «۲» و «۳»)

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۴۹)

۷۸- گزینه «۱»

(مصدر مبین)

۲-۳ ماهگی	اولین علامت رشد اجتماعی در ۲-۳ ماهگی به‌خند اجتماعی است.
۸ ماهگی	ترس از غریبه در ۸ ماهگی است.
۲-۳ سالگی	بازی‌های موازی در ۲-۳ سالگی است. در این بازی‌ها کودکان علاقه‌مندند در کنار یکدیگر باشند، ولی به تنهایی بازی کنند.
دوره دبستان	کودکان در دوره دبستان با یکدیگر بازی‌های گروهی می‌کنند و علاقه خاصی به بازی با هم‌جنسان خود دارند. جمله معروف آن‌ها (دخترها با دخترها و پسرها با پسرها) را همگی شنیده‌ایم.

(روانشناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۵۱)

۷۹- گزینه «۴»

(مصدر مبین)

عبارت اول درست است؛ تشخیص اینکه چه کاری خوب و چه کاری بد است به رشد نیاز دارد.

عبارت دوم درست است؛ کودکان در ابتدا هیچ تصویری از کار خوب و بد ندارند؛ به همین دلیل مسئول رفتار خود نیستند.

عبارت سوم درست است؛ ممکن است یک کودک ۶ ساله کاری را اخلاقی بداند که دوستش را خوشحال می‌کند.

عبارت چهارم نادرست است؛ برای اخلاق یک فرایند تدریجی و پیچیده طی می‌شود. بنابراین پایدار و بی‌نیاز از عوامل محیطی نیست.

(روانشناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۸۰- گزینه «۱»

(مصدر مرجع قرماری)

الف) انسان‌ها با حیوانات در هیجانات ساده مشترک هستند و حیوانات هیجانات مرکب ندارند. رشد هیجانی در انسان نسبت به حیوانات، به دلیل آگاهی بیشتر و برقراری تعامل با محیط بازر و متنوع‌تر، رشد یافته‌تر است.

ب) آمادگی یافتن در دوچرخه‌سواری نیازمند رسیدن به رشد است که تحت تأثیر وراثت حاصل می‌شود و مهارت یافتن در دوچرخه‌سواری (به معنی ماهر شدن در آن)، نیازمند تمرین و یادگیری بیشتر، یعنی عامل محیطی است.

(روانشناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱ و ۵۰)

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۸۱- گزینه «۲»

(افشین کریمیان فرد)

«إِنَّ» قطعاً، همانا، بی‌گمان / «يُحِبُّ» دوست دارد (رد گزینه‌های «۱» و «۴») / «الَّذِينَ» کسانی که / «يُقَاتِلُونَ» می‌جنگند (رد گزینه‌های «۱» و «۴») / «فِي سَبِيلِهِ» در راه او، در راهش / «صَفًّا» صف در صف (رد گزینه‌های «۱» و «۴») / «كَأَنَّهُمْ» گویی آن‌ها (رد گزینه‌های «۱» و «۳») / «بَيْنَ» مَرصُومٌ ساختمانی استوارند (رد گزینه‌های «۱» و «۴»)

(ترجمه)

۸۲- گزینه «۳»

(مصدرها سوری - نواوند)

«الْعَمَلَاءُ الْخَائِنِينَ» مزدوران خائن، مزدوران خیانت‌کار (رد گزینه «۲») / «عَلَّمُوا» (فعل امر مخاطب) بدانید (رد گزینه «۴») / «شَعَبْنَا الْمُسْلِمَ» امت مسلمان ما (رد گزینه «۱») / «لَا يَقْبَلُ» نمی‌پذیرد (رد گزینه «۴») / «أَيُّ ضَنْطٍ» هیچ فشاری / «فِي السِّقَاقِ» در دفاع (رد سایر گزینه‌ها) / «فَن وَطَنَهُ» از وطنش (رد گزینه «۱») / «مُوقِنٌ بِنَصْرِهِ» به پیروزی خود یقین دارد

(ترجمه)

۸۳- گزینه «۴»

(ولی ربی - ابهر)

«لِمَ» (لماذا) برای چه / «بَعْضُ النَّاسِ» بعضی از مردم / «يَصْرُ» پافشاری می‌کنند، اصرار می‌ورزند (رد گزینه «۳») / «عَلَى نِقَاطِ الْخِلَافِ» ... به نقطه‌های اختلاف و ... (رد گزینه «۳») / «الْغَدَوَانِ» (مفرد است نه مثنی و جمع): دشمنی (رد گزینه‌های «۱» و «۳») / «قَدْ أَكَّدَ» تأکید کرده است (رد گزینه «۱») / «أَنْ يَحْتَرِمَ الْمُسْلِمُونَ» که مسلمانان احترام بگذارند (رد گزینه‌های «۲» و «۳») / «الْآخِرِينَ» دیگران (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «لَا يَسْتَوُوا» دشنام ندهند (رد گزینه «۲»)

تکلمه مهم درسی:

«قَدْ» بر سر فعل مضارع معنای «گاهی و شاید» می‌دهد، اما اگر بر سر فعل ماضی بیاید، به‌صورت ماضی نقلی ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۸۴- گزینه «۱»

(سید محمدعلی مرتضوی)

«فِي يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ» در روزی از روزها (رد گزینه‌های «۲» و «۳») / «كَانَتْ السَّمَاءُ مَطْمَرًا» آسمان - می‌بارید (رد سایر گزینه‌ها) / «أَسْمَاكَا فَضِيَّةً» ماهی‌هایی نقره‌ای (رد گزینه «۳») / «فَرَحَتْ» (فعل ماضی ساده) شادمان شد (رد گزینه‌های «۳» و «۴») / «هَذِهِ الْهَدِيَّةُ الْقَادِمَةُ» این هدیه آمده (رد گزینه‌های «۲» و «۳») / «مَنْ عَالَمٌ آخَرُ» از جهاتی دیگر (رد گزینه «۴»)

(ترجمه)

۸۵- گزینه ۳

(سید محمدعلی مرتضوی)

«کأن» گویی / «لا يموت أبداً» هیچ‌گاه (هرگز) نمی‌میرد (رد گزینه ۴) / «إنما» تنها، فقط / «يتحول» تبدیل می‌شود (رد گزینه ۱) / «كتاب» مفتوح: کتابی گشوده / «يقروه أهل العلم» اهل دانش آن را می‌خوانند (رد گزینه ۲) / «يتنفعون» به: از آن بهره می‌برند (رد گزینه ۴) / «إلى الأبد» تا ابد (رد گزینه ۲)

(ترجمه)

۸۶- گزینه ۴

(معمدرضا قائداپتی - اسفهان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «كل واحد من زملائى» هر یک از همکلاسی‌هایم / معادل فارسی «التراسية» (درسی) در گزینه ۱ نیامده است.
گزینه ۲: «والدای» ترکیب اضافی مشکل از «والدان» ی و به معنای «پدر و مادرم» است.

گزینه ۳: «خمس» یک‌پنجم

نکات مهم درسی:

هرگاه اسم مثنی یا جمع مذکر سالم، مضاف واقع شود، حرف «ن» از آخر آن حذف می‌شود؛ مثال: «والدان» ضمیر متصل (ی) - «والدای» پدر و مادرم.

(ترجمه)

۸۷- گزینه ۲

(روح‌الله گلشن)

در ترجمه «بن بی‌شک» باید دقت کنید قید تأکید همواره در ابتدای عبارت فارسی می‌آید، ضمناً «مساعد» اسم است نه فعل، همچنین «الغلام تاریکی» مفرد است نه جمع.

ترجمه صحیح عبارت: «بدون شک خداوند یاری‌گر کسانی است که با تمایلات نفسانی می‌جنگند و آن‌ها را از تاریکی به سوی نور بیرون می‌آورد.»

(ترجمه)

۸۸- گزینه ۲

(معبود بیگلری)

«گویی دوستانم مردد هستند» كأن صیغاتی مترکبات (اسم حروف مشبهة بالفعل، منصوب و خبر آن‌ها مرفوع است ← رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «كالاهاء البضاعات» (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «لین فروشنده‌ها» هؤلاء البائعين (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «فروختن آن‌ها» بیعها / «مصمم‌اند» عازمون

(ترجمه)

۸۹- گزینه ۳

(کتاب آبی پنهانه‌ای)

در گزینه ۳ مانند بیت صورت سؤال، به پیچیدگی و بزرگی انسان و درون او اشاره شده است. ترجمه عبارت گزینه ۳: «انسان عالمی پیچیده است که درهای آن (عالم) مشخص نیست.»

ترجمه سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: اگر ناقص، به نفس خود آگاه بود، حتماً کامل بود.

گزینه ۲: زبان، اندازه‌اش کوچک و گناهش بزرگ است.

گزینه ۴: شناخت نفس، سودمندترین شناخت‌هاست.

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب

«ورزش از فعالیت‌های مهم زندگی روزانه به شمار می‌رود که همه مردم به آن ملزم نیستند. به‌طوری‌که بسیاری از مردم اوقات فراغتی را مقابل کامپیوتر می‌گذرانند ولی آن‌ها روزانه حتی برای وقت اندکی اقدام به ورزش نمی‌کنند. بعضی معتقدند که ورزش برای آن‌ها دشوار است و ورزش را در ضمن فهرست روزانه کارهایشان قرار نمی‌دهند، با وجود این‌که ورزش به بدن در محافظت از بسیاری از بیماری‌ها کمک می‌کند. ورزش با فایده بسیارش برای همه مراحل عمر برحسب موقعیت‌های مختلف سفارش می‌شود پس آن برای پسران جوان و دختران جوان و کوچک‌ها و بزرگ‌ها مناسب است، از فایده‌های دیگر آن، محافظت از بیماری‌های قلب و تقویت عضلات بدن و کم کردن مشکلات و دردهای مفاصل و بهبود بخشیدن به وضع روحی و معنوی به دلیل توانایی آن بر کم کردن اضطراب است!»

۹۰- گزینه ۴

(معمدرضا سوری - نواور)

مردم به ورزش نمی‌پردازند، زیرا عمرشان را با کارهای دیگر از بین می‌برند!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «زیرا آن در زندگی‌شان کم اهمیت‌تر است!» نادرست است.
گزینه ۲: «زیرا بعضی از آنان معتقدند که آن، سودمند نیست!» نادرست است.

گزینه ۳: «زیرا ورزش نیاز به تجهیزات گران‌قیمت دارد!» نادرست است. (درک مطلب)

۹۱- گزینه ۱

(معمدرضا سوری - نواور)

«ورزش یک هنر خاص است که همه مردم نمی‌توانند آن را انجام دهند!» نادرست است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «به مردم سفارش شده است، زیرا اوضاع روحی را بهبود می‌بخشد» درست است.

گزینه ۳: «بعضی از مردم به خاطر سختی‌اش، اقدام به انجام آن نمی‌کنند!» درست است.

گزینه ۴: «از فایده‌های این است که ما را از بیماری‌های سخت محافظت می‌کند!» درست است.

(درک مطلب)

۹۲- گزینه ۳

(معمدرضا سوری - نواور)

عبارت «ورزش هر بیماری‌ای از بیماری‌ها را درمان می‌کند!» از متن دریافت نمی‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «ورزش جسم و روح ما را با هم تقویت می‌کند!» درست است.

گزینه ۲: «ورزش برای همه حتی برای جوانان و پیرها توصیه می‌شود!» درست است.

گزینه ۴: «ورزش یکی از راه‌های غلبه بر اضطراب است!» درست است.

(درک مطلب)

۹۳- گزینه ۲»

(سید محمدعلی مرتضوی)

«له حرفان زائدان» نادرست است؛ «ممارسة» مصدر باب مفاعلة است و باب مفاعلة، فقط یک حرف زائد دارد.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۹۴- گزینه ۱»

(سید محمدعلی مرتضوی)

«مصدره: إلزام» نادرست است؛ «فلتزم» بر وزن «یفتعل» فعل مضارع از باب افتعال است، بنابراین مصدر آن، «إلزام» است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۹۵- گزینه ۳»

(مرتضی کافم شیروری)

- «خصلتان» نادرست است (صحیح: خصلتان).
- «تجتماع» نادرست است (صحیح: تَجَمُّعاً)؛ دقت کنید فعل مضارع از باب افتعال است.

(ضبط حرکات)

۹۶- گزینه ۳»

(ولی بدیهی - ابهر)

صورت سؤال، خواسته است فعل ثلاثی مزیدی را پیدا کنیم که متعدی (مفعول پذیر) باشد.

تشریح گزینه‌ها:

گزینه ۱: در این گزینه، فعل ثلاثی مزید وجود ندارد؛ «تسحب» متعدی است و «الأسماك» مفعول آن است اما مزید تیسب و ثلاثی مجرد است.
گزینه ۲: «تسب» متعدی است اما ثلاثی مجرد است. دقت کنید فعل‌هایی مانند «تسب، یظن، یرک» ثلاثی مجرد و بر وزن «یفتعل» هستند. همچنین «یتنفع» ثلاثی مزید اما لازم و به معنای «سود می‌برد» است و «أحد» نیز فاعل آن می‌باشد.

گزینه ۳: «جاول» فعل ثلاثی مزید از باب مفاعلة است و مفعول آن نیز «معرفة» می‌باشد. دقت کنید گاهی مفعول با حروف اضافه فارسی ترجمه می‌شود نه حرف «را» (معنی عبارت: دانشمندان در آن منطقه برای شناخت... تلاش کردند).

گزینه ۴: «قرأت» فعل متعدی و ثلاثی مجرد است، همچنین «تتكلم» فعل ثلاثی مزید اما لازم است و مفعولی ندارد.

(افعال ثلاثی مزید)

۹۷- گزینه ۲»

(امیرحسین شکروری)

صورت سؤال، به دنبال فعلی است که تعداد حروف زائد آن از حروف اصلی آن کمتر باشد. می‌دانیم که در بین هشت باب ثلاثی مزید، تنها در باب استفعال، تعداد حروف زائد (سه حرف) با تعداد حروف اصلی برابر است، در بقیه باب‌ها، تعداد حروف زائد، یکی یا دو تاست و از حروف اصلی کمتر است؛ پس فعلی می‌تواند پاسخ صحیح ما باشد که از باب استفعال نباشد.

فعل «یسوی» در گزینه ۳، از باب افتعال است و پاسخ صحیح ماست. دقت کنید که ریشه این فعل «سوی» است و «س» از حروف اصلی آن است نه از حروف زائد.

به ترتیب، در سایر گزینه‌ها فعل‌های «استخدم، یستقبلون و یسفید» همگی از باب استفعال‌اند و نمی‌توانند پاسخ صحیحی باشند.

(افعال ثلاثی مزید)

۹۸- گزینه ۲»

(عفار تافیش)

هرگاه حروف «لیت» (کاش) و «لعل» (امید است) در جمله‌ای به کار روند، می‌توان فهمید که فعل بعدشان، به وقوع پیوسته است؛ به عبارت دیگر، چنین جملاتی تنها بر آرزو یا امیدواری به وقوع آن فعل دلالت دارند.

(حروف مشبّهة بالفعل)

۹۹- گزینه ۳»

(سیدمحمدعلی مرتضوی)

«لای نفی جنس بر سربیک اسم نکره می‌آید و به صورت «هیچ ... نیست» ترجمه می‌شود. در گزینه ۳، حرف «لای» بر سر اسم نکره «زهرة» آمده و از نوع نفی جنس است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «لای» بر سربیک اسم نیامده و نمی‌تواند نفی جنس باشد.
گزینه‌های ۲ و ۴: «لای» بر سر فعل مضارع آمده و از نوع نفی مضارع است.
(انواع «لای»)

۱۰۰- گزینه ۴»

(روح‌الله گلشن)

اگر در جای خالی اول «إن» بیاید، «طلب» به عنوان اسم «إن» منصوب است و جای خالی دوم که جایگاه صفت «طلب» است نیز باید به تبعیت از آن، منصوب شود (رد گزینه ۲)، ضمناً در جای خالی سوم که خبر «إن» می‌آید، باید اسمی مرفوع باشد نه منصوب (رد گزینه ۲)، اما اگر در جای خالی اول «إنما» بیاید، «طلب» مبتدا می‌شود و صفتش باید به تبعیت از آن، مرفوع باشد نه منصوب (رد گزینه ۱)، ضمناً در جای خالی سوم، خبر می‌آید که باید با مبتدا (طلب: جمع) از لحاظ تعداد مطابقت کند (رد گزینه ۳).

نکات مهم درسی:

دقت کنید «إنما»، برخلاف حروف مشبّهة بالفعل، اسم و خبر ندارد؛ بلکه مثل یک جمله اسمیه معمولی، بعد از آن میشدای مرفوع و خبر مرفوع می‌آید.

(حروف مشبّهة بالفعل)

تاریخ (۳)

۱۰۱- گزینه ۳

(معمد رسایی)

بررسی هریک از عبارات:

الف) سبک نگارش در بسیاری موارد، سخت است و تحلیل و تفسیر، کمتر در این آثار به چشم می‌خورد. (مربوط به تاریخ‌نگاری سنتی و میراث تاریخی است.)

ب) انقلاب مشروطه تأثیر عمیقی بر دگرگونی پیش مورخان ایرانی داشت و توجه آنان را به ابعاد گوناگون رویدادهای تاریخی و به ویژه نقش مردم جلب کرد. (مربوط به پیش تاریخ‌نگاری جدید است.)

ج) بعد از انقلاب اسلامی ایران نیز محققانی با نگاه انتقادی در مواجهه با تاریخ‌نگاری رسمی، آثار مهمی در این زمینه نگاشتند. (مربوط به پیش تاریخ‌نگاری جدید است.)

د) با احیای میراث غنی و گنجینه‌هایی که فزاینده از تاریخ‌نگاری صرف هستند، می‌توان به مکتوبات ارزشمندی درباره زندگی اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی گذشتگان و همچنین منابع جدی برای سنجش و نقد و قیاس گذشته دست یافت. (مربوط به تاریخ‌نگاری سنتی و میراث تاریخی است.)

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۲ و ۶)

۱۰۲- گزینه ۳

(کتاب آبی پنهانی)

این گروه از روزنامه‌ها نگرش سیاسی داشتند و از وضع موجود انتقاد می‌کردند. از طرفی چون در زمان قاجار آزادی بیان نبود و شیوه حکومت استبدادی آنان مانع از چاپ مطالب انتقادی می‌شد، در نتیجه گروهی از آزادی‌خواهان ایرانی روزنامه‌های خود را در خارج از ایران چاپ می‌کردند و مخفیانه به ایران می‌فرستادند تا موجب بیداری مردم ایران شوند.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۱۲)

۱۰۳- گزینه ۳

(معمد مری یعقوبی)

افغان‌ها به دلیل ناتوانی در تسلط بر تمام قلمروی صفوی و ناآشنایی با اصول کشورداری، نتوانستند حاکمیت مقتدری تشکیل دهند.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۱۶)

۱۰۴- گزینه ۱

(غلامحسین عزیزی)

تشریح عبارات:

الف) با مرگ نادر افشار، دورانی از رقابت و جنگ برای به دست گرفتن قدرت آغاز شد. (تأدستی گزینه ۱)

ب) مناسبات سیاسی و اقتصادی ایران با جهان خارج در دوران افشاریه و زندیه کاهش چشمگیری یافت. (درستی گزینه ۲)

ج) در دوران افشاریه، افرادی با ادعای انتساب به خاندان صفوی خواهان بازگرداندن حکومت به این خاندان بودند. (درستی گزینه‌های ۳ و ۴)

د) کریم‌خان زند، تعدادی از رقبایان و مدعیان حکومت را از میان برداشت و با تسلط بر بخش وسیعی از ایران، سلسله زندیه را تأسیس کرد. (درستی گزینه‌های ۳ و ۴)

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه‌های ۱۹ و ۲۱)

۱۰۵- گزینه ۲

(آیداد فتح‌زاده)

در قسمت «الف» مغول‌ها اشتباه است و باید هجوم افغان‌ها نوشته می‌شد.

قسمت «د» مربوط به عصر کریم خان زند است.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه‌های ۲۲ و ۲۴)

تاریخ (۱)

۱۰۶- گزینه ۱

(پرواز علیانیان)

تشریح عبارات:

الف) مرحله اول مربوط به کشاورزی و دامداری و مرحله چهارم مربوط به تخصصی شدن کار می‌شود و در نتیجه این سخن از هرودوت با مرحله اول تطابق بیشتری دارد.

ب) آغاز شهرنشینی مربوط به دوره مس و سنگ (۶۵۰۰-۵۵۰۰ سال پیش) و گسترش شهرنشینی مربوط به دوره مفرغ (۵۵۰۰-۳۵۰۰ سال پیش) می‌شود.

ج) به تدریج تا اواخر دوره گردآوری خوراکی، توانایی بشر در سخن گفتن و اندیشیدن تکامل یافت و به حدی رسید که هنر نقاشی را برای نشان دادن احساس و اندیشه خود به کار گرفت.

(تاریخ (۱)، پیدایش تمدن: بین‌النهرین و مصر، صفحه‌های ۳۰ و ۳۲ و ۳۴)

۱۰۷- گزینه ۴

(علیرضا پدram)

سومری‌ها معتقد به تسبیح و مجازات از سوی خدایان به وسیله بالایی طبیعی بودند اما مصری‌ها خدایان را مهربان‌تر و دوستانه‌تر می‌دیدند؛ هر دو معتقد به پرستش خدایان متعدد بودند.

(تاریخ (۱)، پیدایش تمدن: بین‌النهرین و مصر، صفحه‌های ۳۶ و ۳۹)

۱۰۸- گزینه ۲

(آبان صیقلی)

شی‌هوانگ‌تی به منظور تسلط بیشتر حکومت مرکزی بر سرزمین چین تشکیلات اداری و مالیاتی را نوسازی کرد و شبکه گسترده‌ای از جاده‌ها را ساخت. وی برای رونق تجارت، مقیاس وزن، عیار و اندازه سکه‌ها را یکسان کرد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: ژنگ با پیروزی بر حاکمان محلی و اشراف زمین‌دار به تفرقه و تجزیه سیاسی چین پایان داد و حکومت نیرومندی را به وجود آورد.

گزینه ۳: در دوران حکومت هان، آیین کنفوسیوس دوباره رواج یافت و از اقدامات مؤثر هان می‌توان به انتخاب مأموران دولتی بر پایه اصول و تعلیمات کنفوسیوس اشاره کرد.

گزینه ۴: برهمان به واسطه مقام و موقعیت مذهبی خویش، قدرت و ثروت فراوانی کسب کرده و کاست (طبقه) ممتازی را تشکیل داده بودند.

(تاریخ (۱)، هند و چین، صفحه ۴۴، ۴۷ و ۴۹)

۱۰۹- گزینه «۴»

(معمدهوری یغقوری)

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) آتن مرکز فعالیت‌های فلسفی، علمی و هنری و نیز زادگاه مردم سالاری (دموکراسی) به‌شمار می‌رفت، اما اسپارت، جامعه‌ای نظامی‌گرا و جنگاور بود که به امور فرهنگی و هنری چندان علاقه‌ای نداشت. (به این معنا نیست که اصلاً توجهی نداشتند.)

ج) پس از پایان جنگ‌های یونان و ایران، دولت - شهر آتن به رهبری پریکلس، سیاستمدار آزادی‌خواه، به سرعت در مسیر پیشرفت و توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی گام برداشت.

(تاریخ (۱)، یونان و روم، صفحه‌های ۵۴ و ۵۳)

۱۱۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پنهانی)

پس از آنکه امپراتور کنستانتین، شهر بیزانسیوم را به پایتختی برگزید، به تدریج زمینه تقسیم امپراتوری روم به دو بخش شرقی و غربی فراهم آمد. دین مسیحیت در زمان این امپراتور رونق بی‌سابقه‌ای یافت و حدود ۵۰ سال بعد از او، مسیحیت دین رسمی امپراتوری روم شد.

(تاریخ (۱)، یونان و روم، صفحه‌های ۵۶ و ۶۰)

تاریخ (۲)

۱۱۱- گزینه «۴»

(قافعه عزیزی)

عبارت به ترتیب زمان (از راست به چپ): ب - الف - د - ج
الف) در سال یک هجری رخ داده است؛ البته این اتفاق، منشأ تشکیل تقویم هجری است.

ب) این تصمیم هیچ‌گاه عملی نشد؛ اما آنچه که قطعی است، رخ دادن بیش از هجرت پیامبر (ص) به یثرب بود.

ج) این رویداد از رویدادهای سال دوم هجری است.

د) نزول آیات چهار، در سال ۱ هجری رخ داده است.

(تاریخ (۲)، اهد و حکومت نبوی در مدینه، صفحه‌های ۳۱، ۳۲، ۳۷ و ۳۸)

۱۱۲- گزینه «۲»

(معهده رسایی)

در جنگ بدر «حدود» ۳۰۰ رزمنده مسلمان بر ۹۵۰ جنگوی قریش پیروز شدند.

(تاریخ (۲)، اهد و حکومت نبوی در مدینه، صفحه ۳۷)

۱۱۳- گزینه «۴»

(آیدا فتاح‌زاده)

گزینه «۴» به عثمان، خلیفه سوم اشاره دارد.

(تاریخ (۲)، تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین، صفحه‌های ۶۲، ۶۴، ۶۵ و ۶۷)

۱۱۴- گزینه «۳»

(آبان صیقلی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: معاویه به سمت عراق لشکرکشی کرد و سپاه امام حسن برای مقابله با آن‌ها از کوفه خارج شد.

گزینه «۲»: سلب اعتماد امام حسن از مردم کوفه پس از سوء قصد به جان ایشان توسط یکی از سپاهیان‌شان رخ داد.

گزینه «۴»: مرگ هشام‌بن‌عبدالملک منجر به تشدید اختلاف و نزاع در خاندان اموی شد.

(تاریخ (۲)، امویان بر مسند قدرت، صفحه‌های ۵۴، ۵۵ و ۶۳)

۱۱۵- گزینه «۴»

(پوار پیلایان)

الف) مربوط به دوران زندگی امام محمدباقر (ع)، «ب» مربوط به دوران مرگ هشام‌بن‌عبدالملک تا به تخت نشستن ابوالعباس سفاح و «ج» مربوط به دوران ضعف حکومت مسلمانان بر اندلس می‌باشد.

گزینه‌های «۱» و «۲» که حوادث زندگی امام سجاد (ع) را بیان می‌کنند، با خواسته سؤال مطابق نیستند و از بین رفتن آخرین خلیفه اموی توسط ابومسلم مربوط به بعد از خلافت ابوالعباس سفاح و در نتیجه بعد از سال ۱۳۲ هجری قمری می‌شود.

(تاریخ (۲)، امویان بر مسند قدرت، صفحه‌های ۶۲ و ۶۵)

جغرافیا (۳)

۱۱۶- گزینه «۴»

(قرزانه تاقی)

گزینه «۱»: قسمت اول درست است. - قسمت دوم باید مقرر می‌بود.

گزینه «۲»: قسمت اول مربوط به اقتصاد است. - قسمت دوم درست است.

گزینه «۳»: قسمت اول مربوط به اقتصاد است. - قسمت دوم اشتباه است.

گزینه «۴»: قسمت اول درست و مربوط به جمعیت است. - قسمت دوم نیز درست است و اسم دیگر مقرر، مکان می‌باشد.

(یغراقیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۲ و ۹)

۱۱۷- گزینه «۳»

(قافعه عزیزی)

در قاعده هرم و ردیف‌های پایین، سکونتگاه‌هایی با کمترین میزان جمعیت قرار می‌گیرند. (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۴)

این سکونتگاه‌ها خدمات کمتری نیز ارائه می‌دهند. با حرکت به سوی بالای هرم، جمعیت سکونتگاه‌ها بیشتر می‌شود و خدماتی هم که ارائه می‌دهند، بیشتر و متنوع‌تر است.

(یغراقیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۷ و ۹)

۱۱۸- گزینه ۱»

(پوار پللیان)

مطابق کتاب درسی علاوه بر نقش مهم در اقتصاد و تجارت جهانی، جمعیت بالا (بیش از ۱۰ میلیون نفر) نیز لازم است تا جهان شهر نامیده شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: علاوه بر افزایش جمعیت مادرشهرها (متروپل‌ها)، گسترش حومه‌های آن‌ها نیز برای تشکیل منطقه مادرشهری ضروری است.

گزینه ۳: عبارت برعکس بیان شده است.

گزینه ۴: در ایران به مادرشهرهایی با بیش از ۱ میلیون نفر جمعیت کلان‌شهر گفته می‌شود اما در سطح جهانی به شهرهایی با بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت کلان‌شهر (مگاسیتی) گفته می‌شود.

(پقراقیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۱۱۹- گزینه ۳»

(معمده‌مردی یعقوبی)

مکانالایس‌ها معمولاً در امتداد راه‌های ارتباطی، شکل خطی و کریدوری و برخی نیز شکل خوشه‌ای و کپکشان‌ی پیدا کرده‌اند.

(پقراقیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۱۶)

۱۲۰- گزینه ۱»

(قافعه امدری)

از دیگر موضوعاتی که در زمینه شهرنشینی در ایران رخ داد، تبدیل تهران به مادر شهر ملی بود. با مهاجرت گسترده مردم از سراسر کشور، جمعیت تهران به طور مداوم به شدت افزایش یافت و رفته رفته فاصله زیادی با سایر شهرها پیدا کرد بدین ترتیب جمعیت تهران همواره بیش از دو برابر دومین شهر پر جمعیت ایران، یعنی مشهد، بوده است.

(پقراقیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۲۰)

جغرافیای ایران

۱۲۱- گزینه ۳»

(معمده‌مردی یعقوبی)

تنها عبارت گزینه ۳» پاسخ صحیح ارائه کرده است.

تکته مهم درسی:

عبارت داده شده، تعریف موقعیت مطلق است که شما اگر تعریف موقعیت ریاضی یا مطلق را می‌دانستید، به پاسخ سؤال می‌رسیدید.

(پقراقیا (۳)، موقعیت پقراقیای ایران، صفحه ۱۶)

۱۲۲- گزینه ۱»

(معمده‌مردی یعقوبی)

الف) تنگه هرمز، به سبب اینکه دروازه خروجی نفت خلیج فارس است، مهم ترین آبراهه راهبردی (استراتژیک) و یکی از گذرگاه‌های تجاری مهم جهان است.

ب) ایران طولانی‌ترین مرز را با عراق و کوتاه‌ترین مرز را با ارمنستان دارد.

ج) راه‌های آبی، امکان روابط بازرگانی بیشتری را فراهم می‌کند.

(پقراقیا (۳)، موقعیت پقراقیای ایران، صفحه‌های ۱۹ و ۲۱)

۱۲۳- گزینه ۴»

(قافعه امدری)

عبارت نادرست: «ج»

دو توده کوهستانی مهم دیگر، به نام‌های سهند و سبلان بر اثر فعالیت‌های آتش‌فشانی در منطقه کوهستانی آذربایجان وجود دارند.

(پقراقیای ایران، تاهمواری‌های ایران، صفحه‌های ۲۶ و ۲۷)

۱۲۴- گزینه ۳»

(قرزانه تاقمی)

الف) سیلاب دشت‌ها از عوامل انسانی تغییردهنده منطقه کوهستانی غربی است.

ب) به کوه‌های چین خورده منطقه کوهستانی مرکزی کوه‌های مرکزی گفته می‌شود.

ج) کوه‌های شرق و جنوب شرقی در منطقه مکران در اطراف چاله جازموبیان کرمان قرار دارد.

(پقراقیای ایران، تاهمواری‌های ایران، صفحه‌های ۲۷ و ۳۰)

۱۲۵- گزینه ۲»

(معمده‌مردی یعقوبی)

برخی دشت‌ها در هنگام چین خوردگی‌ها و در حد فاصل تاقدیس‌ها (در میان ناودیس‌ها) ایجاد شده‌اند؛ مانند دشت کاکان در فارس.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: درباره دشت نهاوند صادق است.

گزینه ۳: درباره دشت لوت صادق است.

گزینه ۴: درباره ماهی دشت کرمانشاه و دشت ارژن در فارس صادق است.

(پقراقیای ایران، تاهمواری‌های ایران، صفحه ۳۱)

جغرافیا (۲)

۱۲۶- گزینه ۳»

(پوار پللیان)

مطابق کتاب درسی، تصویر مذکور در گزینه ۳» صحیح است.

(پقراقیا (۲)، نواحی آب و هوایی، صفحه ۲۲)

۱۲۷- گزینه ۴»

(کتاب آبی پهنانه‌ای - کنگور سراسری ۹۹)

در ناحیه استوایی (حاره) کانون کم‌فشار قرار دارد و این کانون تا حدود مدارات ۳۰ درجه شمالی و جنوبی امتداد دارد. در این منطقه، هوای گرم به سمت بالا صعود می‌کند و با بالارفتن سرد می‌شود و رطوبت خود را به صورت باران فرو می‌ریزد.

در اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدي، منطقه پرفشار جنب‌حاره شکل گرفته است. جابه‌جایی توده‌های هوا بین کمربندهای فشار، موجب وزش بادهای مختلف در سطح کره زمین می‌شود.

(پقراقیا (۲)، نواحی آب و هوایی، صفحه ۲۶)

۱۲۸- گزینه ۳

پرسی هر یک از عبارت‌ها:

- سرعت ... در سنگ‌ها متفاوت است و به عواملی چون جنس سنگ‌ها، نوع آب و هوا و زمان بستگی دارد. (هوازگی رد گزینه‌های «۱» و «۴»)
- ... ناهمواری برجسته و مرتفعی است که معمولاً دامنه‌های تند و قله برجسته دارد. (کوه)
- ... از مهم‌ترین اشکال زمین هستند که با وسعت‌های مختلف، در همه قاره‌ها وجود دارند. (دشت‌ها)
- باکتری‌های تجزیه‌کننده یا تنفس گیاهان در سنگ‌ها ... ایجاد می‌کنند. (تغییرات شیمیایی)

(یغراقیا (۲)، ناهمواری‌ها و اشکال زمین، صفحه‌های ۳۸ و ۴۱)

۱۲۹- گزینه ۲

تشریح گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: در برخی نواحی کوهستانی‌ای که سنگ‌ها قابلیت حل شدن در آب را داشته باشند، مانند سنگ‌های آهکی یا گچی و نظایر آن، آب‌های جاری با نفوذ به زیرزمین از طریق درزها و شکاف‌ها و حل کردن سنگ‌ها در خود، پدیده‌های فرسایشی چون غارهای طبیعی و چشمه‌های آهکی پدید می‌آورند که در اصطلاح به آنها اشکال «کارستی» گفته می‌شود. همچنین در ایران، اشکال کارستی به ویژه در کوه‌های زاگرس زیاد است.
- گزینه «۲»: به سنگ‌ها و رسوباتی که یخچال‌ها با خود حمل می‌کنند، «مویت یا یخ‌رفت» می‌گویند. بنابراین دو مفهوم جداگانه نیستند که در برخی از آنان یخ‌رفت باشد یا نباشد.
- گزینه «۳»: آب‌های جاری در کوهستان‌ها به دلیل شیب زمین به سمت پایین کوه روان می‌شوند. آنها بر سر راه خود، سنگ‌ها را تخریب و آن‌ها را با خود حمل می‌کنند.
- گزینه «۴»: تغییرات دمای شب و روز و یخ بستن آب در شکاف‌ها و درزها از عوامل مهم هوازگی در کوهستان‌ها هستند.

(یغراقیا (۲)، ناهمواری‌ها و اشکال زمین، صفحه‌های ۴۴ و ۴۶)

۱۳۰- گزینه ۱

تشریح موارد:

- الف) چاله‌های بادی که عمق بعضی از آن‌ها در دشت لوت، به ۴۰ متر می‌رسد: اشکال کاوشی
- ب) در ستون‌های سنگی، باد مواد ترمی را که در زیر یا لبه تخته‌سنگ‌ها قرار گرفته‌اند، تخریب می‌کند و با خود می‌برد: اشکال کاوشی
- ج) در تپه‌های ماسه‌ای، بر اثر وزش باد و جابه‌جا شدن ماسه و شن، پدیده‌ای به وجود می‌آید که ارتفاع برخی از آن‌ها در لیبی تا ۳۰ متر می‌رسد: اشکال تراکمی
- د) در دشت ریگی، وقتی سنگ‌های ریز توسط باد حمل می‌شوند، سطوحی پر از قلوه‌سنگ‌ها باقی می‌ماند: اشکال کاوشی

(یغراقیا (۲)، نواحی طبیعی، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

فلسفه دوازدهم

۱۳۱- گزینه ۳

(فره‌ار قاسمی‌نژاد)

وقتی کودک با کلمه «این و آن» از چیزی اشیا می‌پرسد، می‌داند که آن اشیا وجود دارند، اما از ماهیت و چیزی آنها آگاه نیست.

پرسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: انسان در هر چیزی که مشاهده می‌کند دو «جنبه» می‌یابد: دو جزء از آن چیزها را.
- گزینه «۲»: وقتی کودک با «این و آن» از ماهیت و چیزی اشیا می‌پرسد، به تفاوت میان آن اشیا و موجودات پی برده است و گرنه نمی‌پرسید این چیست؟ آن چیست؟ کودک از ماهیت این اشیا آگاه نیست، ولی تفاوت آنها را درمی‌یابد.
- گزینه «۴»: تنها آگاهی کودک از وجود اشیا نیست، او به تفاوت میان اشیا نیز آگاه است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و نیستی، صفحه‌های ۳ و ۴)

۱۳۲- گزینه ۱

(پرکل ریمی)

قارابی، فیلسوف بزرگ مسلمان، به نسبت میان وجود و ماهیت «توجه ویژه‌ای» کرد و در تمایز این دو مفهوم نکاتی را مطرح نمود، نه اینکه اولین کسی باشد که به چنین نسبتی توجه کرده باشد.

(فلسفه دوازدهم، هستی و نیستی، صفحه ۴)

۱۳۳- گزینه ۲

(موسی سبّاحی - سروازان)

در ذهن، وجود و ماهیت دو مفهوم متفاوتند، اما در عالم خارج از ذهن این دو جدا از هم نیستند و به یک موجود اشاره دارند.

پرسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: این نگاه، نگاه علم شیمی است، نه دیدگاه فلسفی.
- گزینه «۳»: تأکید فلسفه بر اصل واقعیت است و اینکه وجود و ماهیت مفاهیم عقلی و فلسفی هستند، نه صرفاً تخیلی یا فرضی.
- گزینه «۴»: فلسفه بر عقلی بودن مفاهیم تأکید دارد نه بر تجربی بودن. شناخت وجود و ماهیت در فلسفه با تفکر و تحلیل مفهومی انجام می‌شود، نه با آزمایش.

(فلسفه دوازدهم، هستی و نیستی، صفحه‌های ۵۲ و ۴)

۱۳۴- گزینه ۳

(امیرمهد قلعه‌کاهی)

وقتی حمل ما بی‌نیاز از دلیل است که محمول همان ذات و ماهیت موضوع باشد یا جزئی از ماهیت موضوع محسوب شود.

حمل «سه‌زاویه‌ای بر مثلث» یعنی «مثلث سه‌زاویه‌ای است» نیازمند به دلیل محسوب می‌شود؛ زیرا تعریف حقیقی مثلث «شکل سه‌ضلعی» است، نه سه‌زاویه‌ای. بنابراین حمل «سه‌زاویه‌ای» بر «مثلث» بر اساس همان سه‌ضلعی بودن قابل اثبات است و نیاز به دلیل دارد.

حمل «مخلوق بر انسان» هم نیازمند دلیل است، زیرا مخلوق بودن، جزو تعریف حقیقی انسان نیست و نیاز به دلیل دارد.

پرسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: جسم بودن بخشی از ماهیت گیاه است، زیرا تعریف حقیقی گیاه چنین است: «گیاه: جسم نامی غیرحساس». پس این حمل بی‌نیاز از دلیل است.

گزینه «۳»: مستطیل بودن بخشی از ماهیت مربع است؛ زیرا مربع نیز نوعی مستطیل محسوب می‌شود و مستطیل بودن ذاتی آن است و بی‌نیاز از دلیل است.

مستطیل: چهارضلعی با زاویه‌های برابر
مربع: چهارضلعی با اضلاع و زاویه‌های برابر

گزینه «۴»: حساس بودن بخشی از ماهیت خرس است؛ زیرا تعریف حقیقی حیوانات چنین است: «حیوان: جسم رشدکننده حساس» و خرس هم یک حیوان است، پس حساس است و حمل آن بی‌نیاز از دلیل است.
(فلسفه دوازدهم، هستی و پستی، صفحه ۵)

۱۳۵- گزینه «۴»

(مسیر آفرینی راهنمای)

اگر محمول ذاتی موضوع باشد، حتماً و همیشه حمل بی‌نیاز از دلیل است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: معنی «مترک بودن تمامی مضادین موضوع و محمول» این است که بین موضوع و محمول نسبت تساوی برقرار باشد؛ ولی برقرار بودن نسبت تساوی بین موضوع و محمول نمی‌تواند دلیل قاطعی برای بی‌نیاز بودن حمل از دلیل باشد؛ چراکه ممکن است بین موضوع و محمول قضیه‌ای تساوی برقرار باشد، اما حمل نیازمند به دلیل و غیرذاتی باشد؛ مانند: «مثلث شکل سه‌زاویه‌ای است».

گزینه «۲»: صادق بودن یک قضیه دلیل بر بی‌نیاز از دلیل بودن حمل آن نیست؛ چراکه ممکن است قضیه‌ای صادق باشد، ولی نیازمند به دلیل باشد؛ مانند: «حسین دارای وجود خارجی است».

گزینه «۳»: جدایی ناپذیری موضوع از محمول دلیلی بر بی‌نیاز بودن یا نبودن حمل از دلیل نیست؛ چراکه حمل حتی در صورت جدایی ناپذیری موضوع از محمول هم ممکن است نیازمند به دلیل باشد؛ مانند: «مثلث سه‌زاویه دارد» هم اینکه بی‌نیاز از دلیل باشد؛ مانند: «مثلث سه ضلع دارد».

(فلسفه دوازدهم، هستی و پستی، صفحه ۵)

۱۳۶- گزینه «۱»

(پولاد پاکدل - فاروج)

موضوع و محمول در قضایای حمل اولی ذاتی هم در عالم ذهن و هم در عالم واقعیت عینیت دارند. به عنوان مثال در قضیه «انسان حیوان ناطق است» مفهوم «انسان» و مفهوم «حیوان ناطق» در عالم واقعیت اشاره به یک موجود می‌کنند و هم در عالم ذهن، انسان همان حیوان ناطق است و بالعکس. اما در حمل شایع صنعتی عینیت میان موضوع و محمول در عالم واقعیت برقرار است، اما در عالم ذهن مغایرت میان موضوع و محمول برقرار است. به عنوان مثال در حمل «انسان شاعر است» مفهوم «انسان» و مفهوم «شاعر» در عالم واقعیت اشاره به یک موجود می‌کنند، اما در عالم ذهن این دو مفهوم مجزا و مغایر با یکدیگرند و عینیتی میان آنها برقرار نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: این جمله کاملاً درست است زیرا تصورات ما قطعاً وجود ذهنی دارند، اما ممکن است همان تصورات در عالم واقعیت موجود باشند و ممکن است موجود نباشند.

گزینه «۳»: اگر میان موضوع و محمول در یک قضیه نسبت تساوی برقرار باشد، حمل می‌تواند اولی ذاتی باشد (مثلث شکل سه‌ضلعی است) یا شایع صنعتی باشد (مثلث شکل سه‌زاویه‌ای است).

گزینه «۴»: در حمل اولی ذاتی نمی‌توان موضوع و محمول را از یکدیگر جدا کرد و رابطه ضروری میان موضوع و محمول نشانه ذاتی بودن ارتباط آن دو است و این ارتباط ذاتی منجر به صادق بودن این دسته قضایا هم می‌شود.
(فلسفه دوازدهم، هستی و پستی، صفحه‌های ۶ و ۴)

۱۳۷- گزینه «۱»

(علی معزی)

هر چند معلول‌ها، واجب‌الوجود بالغیر هستند، اما امکان ذاتی آنها هرگز از میان نمی‌رود. موجودات در ذات خود می‌توانند «ممکن‌الوجود بالذات» باشند یا «واجب‌الوجود بالذات». (رد گزینه «۲») مفاهیم فرضی مثل «دیو» و «دریای جیوه»، ممکن‌الوجود هستند. (رد گزینه «۳») ممتنع‌الوجودها جزء موجودات جهان محسوب نمی‌شوند. (رد گزینه «۴»)

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ و ۱۲)

۱۳۸- گزینه «۱»

(فیروز نژادریف - میرزا)

مربع «شکل» است و حمل «چهار پاره‌خط» بر آن امتناعی است. در گزینه «۱» رابطه «دایره» با «خط» نیز امتناعی است، چون دایره شکل است نه خط.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: رابطه بین انسان با حیوان متفکر و دارای حواس و جویی است.

گزینه «۳»: «دارای خاک و آب و هوا» برای مریخ امکانی است.

گزینه «۴»: «موجود بودن» و «پرواز کردن» برای پرنده امکانی است.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه ۱۰)

۱۳۹- گزینه «۱»

(پولاد پاکدل - فاروج)

ارتباط محمول‌ها با موضوعات در همه قضیه‌ها امتناعی است، به جز گزینه «۱» که یک قضیه وجویی و صادق است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: حمل «ممتنع‌الوجود بالذات» بر «پری دریایی» ممتنع و محال است؛ زیرا پری دریایی یک مفهوم امکانی است که ممکن است وجود بر آن حمل شود و یا از آن سلب شود.

گزینه «۳»: حمل «واجب‌الوجود بالغیر» بر «خدا» ممتنع و محال است؛ زیرا خداوند تنها مصداق مفهوم واجب‌الوجود بالذات است و حمل هر قسم وجود دیگری بر مفهوم خداوند یک قضیه ممتنع و محال خواهد ساخت.

گزینه «۴»: حمل «واجب‌الوجود بالذات» بر «کیهان» ممتنع و محال است؛ زیرا کیهان (جهان هستی) یک مفهوم امکانی است که ممکن است وجود بر آن حمل شود و یا از آن سلب شود. پس وجود برای مفهومی مانند کیهان امکانی است، نه وجویی.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۴۰- گزینه «۴»

(فرهاد قاسمی نژاد)

امر مثلی شکل می‌تواند یک جسم باشد (مثلاً بیسکویت مثلی) که در این صورت وزن دارد و می‌تواند امری خیالی یا فرضی باشد که در این صورت وزن نخواهد داشت. (امکانی)

دقت کنید سیاه و سفید با وجود رابطه امکانی دارد، ولی رابطه «سیاه سفید» با وجود امتناعی است. (رد سایر گزینه‌ها)

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۲)

منطق

۱۴۱- گزینه ۱

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

برای مثال استدلالی با مقدمات «شیر کلسیم دارد + شیر حیوان جنگل است» لفظ تکرار شده (شیر) معنای یکسانی ندارد و با نتیجه گرفتن از این مقدمات مغالطه «اشتراک لفظ» روی می‌دهد.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۴۲- گزینه ۲

(امیرمحمد قلعه‌کامی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: دست: التزامی / مجلس: تضمینی / ماشین: تضمینی

گزینه ۲: شیر: مطابقی / اداره: التزامی / کشور ایران: تضمینی

گزینه ۳: خانه: مطابقی / کتاب منطق: مطابقی / کف دست: التزامی

گزینه ۴: مدرسه: مطابقی / پاکدستی: التزامی / شیر: مطابقی

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۱۴۳- گزینه ۲

(فیروز نژادریف - تبریز)

در همه گزینه‌ها مشترک لفظی وجود دارد، به‌جز گزینه ۲. در این گزینه ابهام از این جهت است که معلوم نیست ضمیر «شما» فاعل است یا مفعول؛ یعنی «از اینکه شما مرا راهنمایی کردید پشیمانم» یا اینکه «من شما را راهنمایی کردم و از این پشیمانم».

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: در فارسی کتاب‌های امثال قرآن گم است. (مشترک لفظی: امثال به معنای نظیر و مانند یا امثال به معنای ضرب‌المثل‌ها که جمع مثل است.)

گزینه ۳: این کتاب‌ها قیمت ندارند. (مشترک لفظی: قیمت نداشتن: بسیار باارزش / قیمت نداشتن: بسیار بی‌ارزش)

گزینه ۴: آقای قمری دوست بیست‌ساله من است. (مشترک لفظی: بیست‌ساله: برای مدت بیست سال یا دارای بیست سال سن)

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ و ۱۸)

۱۴۴- گزینه ۳

(علی معزی)

در این گزینه لفظ «توانستن» مشترک لفظی است و به دو معنا به کار رفته است. توانستن در «می‌توانی» به معنای عدم توانمندی و قدرت کافی داشتن است؛ ولی در «می‌توانم» به معنای اجازه یا مجوز داشتن به کار رفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: بدون مغالطه

گزینه ۲: ضمیر «من» در «مال من» ابهام در مرجع ضمیر دارد.

گزینه ۴: «صحیح است» ابهام در مرجع ضمیر دارد.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵ و ۱۷)

۱۴۵- گزینه ۴

(امیرمحمد قلعه‌کامی)

تهداد عبارت «همراهم بود» یک ضمیر مستتر است که می‌تواند به «میر» یا به «پول» برگردد. لذا مغالطه «ابهام در مرجع ضمیر» محتمل است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مرجع ضمیر «ش» در «گشایش» نامشخص است. (علی یا دوستش)

گزینه ۲: «مشترک لفظی در حرف «واو» است.

زیرا ممکن است «واو عطف» باشد و فصل چهارم و آخر دو فصل جدا محسوب شوند و ممکن است «واو بیانی» باشد و فصل چهارم و آخر یک فصل حساب گردند.

گزینه ۳: واژه «خواند» مشترک لفظی است. به معنی: «قرأت کرد / دانست، توصیف کرد» و مشخص نیست که مراد گوینده کدام معنی از واژه «خواند» است.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ و ۱۷)

۱۴۶- گزینه ۴

(سین آقوندی راهنمایی)

بررسی دقیق متن برای جلوگیری از مغالطه نگارشی وظیفه ویراستاران است نه منطق‌دانان.

منطق‌دانان به دنبال پیدا کردن راه‌های جلوگیری از خطای ذهن هستند، اما کسانی که این راه‌ها را عملیاتی می‌کنند متخصصان خود علوم و دانش‌ها هستند نه منطق‌دانان.

تکلیف خطای در نگارش ضرورتاً باعث خطای در ذهن نمی‌شود بلکه ممکن است که باعث خطا بشود مانند: «مثلث چیست» علامت نگارشی ندارد؛ اما هر کسی متوجه می‌شود که سؤالی است و دچار خطا نمی‌شود.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه ۱۴)

۱۴۷- گزینه ۴

(پولاد پاکدل - خاروج)

مغالطه‌های پیشنهادی در تمام عبارات درست بیان شده‌اند، به‌جز عبارت گزینه ۴. در این عبارت جایگاه ویرگول می‌تواند معنای جمله را تغییر دهد: ۱- تیم «الف» در دومین بازی پیاپی خود مقابل تیم «ب» با ... (یعنی تیم «الف» دوبار پیاپی تیم «ب» را شکست داده است) ۲- تیم «الف» در دومین بازی پیاپی خود، مقابل تیم «ب» با نتیجه ... (یعنی تیم «الف» دومین بازی‌اش را مقابل تیم «ب» انجام داده است، نه هر دو بازی را)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: ضمیر «وی» ممکن است به مرجع اول یعنی «معاون وزیر» و یا به مرجع دوم یعنی «تانیاهو» بازگردد.

گزینه ۲: دام حداقل دو معنا در این عبارت می‌تواند داشته باشد. معنای اول: چهارپا، حیوان اهلی - معنای دوم: تله، فریب دادن

گزینه ۳: این عبارت با تغییر جایگاه «و» دو معنای مختلف پیدا می‌کند. معنای اول: او سرپرست گروهی بود که برای بازگرداندن مسلمانان، به حبشه رفته بود.

معنای دوم: او سرپرست گروهی بود که برای بازگرداندن مسلمانان به حبشه، رفته بود.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳، ۱۴، ۱۵ و ۱۷)

۱۴۸- گزینه ۴

(موسی سپاهی - سراوان)

استفاده از عبارات دویپهلو و مشخص نبودن مرجع ضمیر و ترکیب خاص جمله به گونه‌ای که بیش از یک معنا را به ذهن متبادر کند می‌تواند منجر به مغالطه ابهام در مرجع ضمیر یا ابهام در عبارت شود. (رد سایر گزینه‌ها)

به‌جز موارد فوق اگر جمله‌ای منفی باشد و ادات تشبیه نیز داشته باشد می‌تواند ابهام ایجاد کند، اما اگر قبل از ادات تشبیه کلمه «هم» بیاید، ابهام برطرف می‌شود. مثال: «من مثل تو آدم خوبی نیستم» می‌تواند هم به این معنا باشد که هر دو بد هستیم، و هم به این معنا باشد که تو خوبی و من بد. حال اگر قبل از «مثل» کلمه «هم» را قرار دهیم، فقط معنای اول قابل قبول است.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه ۱۷)

۱۴۹- گزینه ۳

(پارکلی، ریمی)

در عبارت «روژا مثل من خوشحال نیست» دو برداشت متفاوت می‌توان داشت:

- ۱- من و روژا هر دو خوشحال نیستیم.
- ۲- من خوشحالم، اما روژا مثل من نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: دارای زمینه مغالطه شیوه نگارشی کلمات (نوشته شده توسط استاد یا ثبت شده توسط استاد که به وسیله ویرگول مشخص می‌شود).

گزینه ۲: دارای زمینه مغالطه توسل به معنای ظاهری (جغد شب بودن کنایه از شبیدار بودن)

گزینه ۴: دارای زمینه مغالطه اشتراک لفظ (عکس گرفتن: گرفتن عکس / عکس انداختن) / در صورت پذیرفتن معنای «عکس انداختن» باز هم «هرگس» دو معنا دارد: الف) گل نرگس ب) شخصی به نام نرگس

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ و ۱۸)

۱۵۰- گزینه ۱

(کتاب آبی پنهانی)

اگر لفظی دلالت التزامی یا تضمینی داشته باشد، حتماً دلالت مطابقی هم دارد، اما کلمه‌ای که دلالت مطابقی دارد ممکن است دلالت التزامی یا تضمینی نداشته باشد.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

فلسفه یازدهم

۱۵۱- گزینه ۲

(پارکلی، ریمی)

معرفت به وجود، فرع بر امکان شناخت آن است. به عبارتی دیگر شناخت هستی، از امکان شناخت آن، متمایز است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: این بخش از فلسفه درصدد بحث و بررسی اصل و حقیقت وجود و مسائل پیرامون آن است.

گزینه ۳: بررسی توانایی هرگونه شناختی در انسان مربوط به معرفت‌شناسی است.

گزینه ۴: معرفت‌شناسی یکی از بخش‌های ریشه‌ای فلسفه است.

(فلسفه یازدهم، ریشه و شاخه‌های فلسفه، صفحه ۱۳)

۱۵۲- گزینه ۲

(موس ساسی - سروان)

فلسفه‌های مضاف در قدیم گسترش نیافته بودند و فلاسفه گذشته مثل افلاطون، ارسطو، ابن‌سینا و ... تمام فلسفه را تحت عنوان فلسفه اولی یا مابعدالطبیعه ذکر می‌کرده‌اند. اما در عصر حاضر فلسفه‌های مضاف گسترش یافته‌اند و طبق این مضمون آنچه که امور عامه فلسفی است به عنوان ریشه است و آنچه که مربوط به طبیعت یا انسان یا علم و ... است، ذیل شاخه‌های فلسفه است.

(فلسفه یازدهم، ریشه و شاخه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۵۳- گزینه ۱

(اعلی معزی)

معرفت به وجود فرع بر امکان معرفت است. یعنی در ابتدا باید به امکان شناخت اعتقاد داشته باشیم و سپس به هستی معرفت و شناخت پیدا کنیم. فلسفه دارای یک بخش اصلی و تعدادی بخش فرعی است و معرفت‌شناسی بخشی از ریشه فلسفه است.

(فلسفه یازدهم، ریشه و شاخه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۵۴- گزینه ۲

(ابهرمهر خفیه کاشی)

شاخه‌های دانش فلسفه، آن دسته از دانش‌های فلسفی هستند که قوانین بنیادی وجودشناسی و معرفت‌شناسی را به محدوده‌های خاص منتقل می‌سازند و قوانین بنیادی آن محدوده از وجود را بیان می‌کنند (رد گزینه ۳)؛ بدین ترتیب، با تأمل فیلسوفانه در حوزه‌هایی مانند اخلاق، دین، تاریخ و طبیعت، شاخه‌هایی از فلسفه مانند فلسفه اخلاق، فلسفه دین، فلسفه تاریخ و فلسفه طبیعت شکل می‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: شاخه‌های فلسفه هیچ‌گاه وارد مسائل یک علم خاص نمی‌شوند، مثلاً در فلسفه فیزیک هیچ‌گاه میزان جاذبه زمین یا دیگر موارد را بررسی نمی‌کنیم، بلکه تنها مسائل عمیق و بنیادین و فلسفی آن علم خاص را مورد توجه قرار می‌دهیم.

گزینه ۴: روش فلسفه همیشه روش استدلال عقلی و قیاسی است و موضوع آن هم همیشه وجودشناسی و معرفت‌شناسی است. پس تفاوت ریشه و شاخه فلسفه در اصل این دو مورد (موضوع و روش) نیست بلکه در حیطه بررسی موضوع فلسفه است. اگر وجودشناسی و معرفت‌شناسی به نحو عام بررسی شوند، ریشه فلسفه شکل می‌گیرد و اگر قواعد عام ریشه فلسفه به محدوده‌های خاص منتقل شوند، شاخه‌ها پدید خواهند آمد. پس می‌توان گفت مباحث شاخه‌ها عمومی‌تری را که در مباحث ریشه فلسفه دیده می‌شود ندارند.

(فلسفه یازدهم، ریشه و شاخه‌های فلسفه، صفحه ۱۴)

۱۵۵- گزینه ۴

(هسین آفونری راجه‌نایی)

پرسش گزینه ۴ درباره مبحث معرفت‌شناسی است و چون معرفت‌شناسی بخشی از ریشه فلسفه است، سؤالات این بخش از مسائل فلسفه‌های مضاف بنیادی‌تر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: پرسش این گزینه در فلسفه جامعه‌شناسی جای می‌گیرد.

گزینه ۲: پرسش این گزینه در فلسفه اخلاق جای می‌گیرد.

گزینه ۳: پرسش این گزینه در فلسفه تاریخ جای می‌گیرد.

تکانه: سؤالات فلسفه‌های مضاف و سؤالات ریشه فلسفه (معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی) همگی فلسفی و اساسی هستند. اما سؤالات معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی نسبت به سؤالات فلسفه‌های مضاف بنیادی‌تر و اساسی‌تر است.

(فلسفه یازدهم، ریشه و شاخه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۵۶- گزینه ۳

(کتاب آبی پنهانی)

بحث در اصالت فرد یا اصالت جامعه بر سر هویت جامعه و افراد است. یعنی این‌که آیا سراسر احکام و اوصاف جامعه همان اوصاف و احکام موجود بین افراد و تابع آن است (اصالت فرد) یا این‌که جامعه خود احکام و ضرورت‌های مستقل خودش را دارد و این افراد هستند که تابع احکام و شرایط اجتماعی هستند (اصالت جامعه).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: دقت کنید که بحث بر سر وجود جوامع و نحوه شکل‌گیری آن‌ها نیست. همه می‌دانند که جوامع از به هم پیوستن عده‌ای انسان شکل می‌گیرند.

گزینه‌های ۲ و ۴: موارد مطرح‌شده در این دو گزینه از مباحث خود جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی است، نه فلسفه این علوم. فرد بسته به اینکه در بحث اصالت فرد یا جامعه در فلسفه چه رویکردی را برگزیده باشد ممکن است در این موارد نیز رویکردی متناسب با آن اتخاذ کند.

(فلسفه یازدهم، ریشه و شاخه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

اقتصاد

۱۶۱- گزینه ۳

(معمربین متولی)

الف) برای تشکیل شرکت، ممکن است به وکیل نیاز داشته باشید تا به شما برای تکمیل اسناد شرکت و سایر اسناد مورد نیاز کمک کند.

ب) شرکت تعاونی کسب و کاری است که با هدف تأمین نیازمندی‌های اعضا تشکیل می‌شود و به بهبود وضعیت اقتصادی آن‌ها کمک می‌کند.

ج) تعاونی‌ها مراحل راه‌اندازی کم‌بیش مشابهی با شرکت‌ها دارند، اما نحوه اداره آن‌ها براساس هر نفر، یک رأی است.

د) مؤسسات خیریه و غیرانتفاعی با هدف غیرتجاری شکل می‌گیرند که اغلب در زمینه‌های انسانی و اجتماعی فعالیت دارند.

(اقتصاد، انقلاب، نوع کسب و کار، صفحه‌های ۱۷ و ۱۹)

۱۶۲- گزینه ۲

(مهری قیائی)

بررسی موارد نادرست:

ب: پراکنده ← نظم، انضباط، پایداری، اشیای و توانایی حل مسئله را دارند.

ج: یادگیرنده ← از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند.

(اقتصاد، کسب و کار و کارآفرینی، صفحه ۶)

۱۶۳- گزینه ۱

(مهری کاروان)

- گفتن فروشی که حاضر نیست پیشنهاد شریک خود را برای فروش از طریق شبکه‌های اجتماعی بپذیرد: این تصمیم بیانگر چسبیدن به وضعیت فعلی است؛ زیرا فرد از تغییر و بررسی گزینه‌های نوین اجتناب کرده و صرفاً به شیوه‌های پیشین پستند می‌کند.

- شخصی که برای تکمیل و بازسازی منزل خود، زیر بار سنگین پرداخت اقساط آن می‌رود: این رفتار مصداق بی‌صبری زیاد است؛ چراکه فرد به جای صبر و برنامه‌ریزی بلندمدت، تأمین نیاز فوری را بر منافع آینده ترجیح داده است.

- احمد که بدون آمادگی لازم و آگاهی کافی از یک حرفه، سرمایه اصلی خود را در آن صرف می‌کند: این انتخاب نمونه‌ای از اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرایی بودن است؛ زیرا خوش‌بینی افراطی و تقلب از ریسک‌ها موجب تصمیم‌گیری نادرست او شده است.

(اقتصاد، اصول انقلاب درست، صفحه ۳۱)

۱۵۷- گزینه ۲

(علی معزی)

برای تفکر فلسفی لازم نیست که فلسفه آموخته باشیم؛ هر فردی با هر شغلی و سنی و جنسیتی و نژادی می‌تواند تفکر فلسفی داشته باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: لزوماً فیلسوفان نیستند که نظرات مستدل بیان می‌کنند.

گزینه ۳: فیلسوف حقیقی در پی شناخت واقعیت‌ها است، نه هماهنگ کردن واقعیت‌ها با باورهایش.

گزینه ۴: تعجب انسان در اثر عوامل مختلف لزوماً فلسفی نیست.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه ۲۱)

۱۵۸- گزینه ۱

(کتاب آبی پنهانی)

برخی افراد به اموری مانند حقیقت انسان و جهان می‌اندیشند و در بسیاری موارد به دانشی درست درباره جهان و انسان می‌رسند؛ در نتیجه می‌توانند هدف قابل قبولی برای زندگی برگزینند و زندگی آنان معنای درستی پیدا کند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: باورهایی که فلسفه ما را می‌سازند، نقش تعیین‌کننده‌ای در انتخاب اهداف دارند.

گزینه ۳: برخی آدم‌ها کمتر به اموری مانند حقیقت انسان و جهان می‌اندیشند و در انتخاب هدف نیز دقت نظر چندانی ندارند و بیشتر دنباله‌روی دیگرانند.

گزینه ۴: برخی افراد نگرشی نادرست درباره جهان و انسان دارند. اینان، در انتخاب هدف به خطا رفته و زندگی آنان معنای نادرستی به خود گرفته است.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۵۹- گزینه ۲

(مبارز پاکدل - قاریج)

تمثیل غار افلاطون چندین نماد مختلف دارد که باید در خواندن این داستان متوجه معانی و مفاهیم هر یک از نمادها باشیم تا در درک مفهومی این تمثیل مهم به مشکل نخوریم. از جمله این نمادها می‌توان به «سایه‌ها»، «زنجیرها»، «خور یا آتش» و ... اشاره کرد. افلاطون در تمثیل غار می‌خواهد

به ما بفهماند که آنچه ما بدان عادت کرده‌ایم و از سر عادت و تجربه، این عادت‌ها را حقیقت می‌دانیم در واقع خطای ادراکی ماست و آنچه ما حقیقت می‌پنداریم در واقع سایه یا کپی‌شده‌ای از حقیقت است نه خود حقیقت. حقیقت تنها زمانی دست‌یافتنی خواهد بود که آدمی به باطل بودن سایه‌ها پی‌برد و پس از رهایی از عادت به سایه‌ها، به دنبال اصل آن سایه‌ها برود که همان حقایق عالم مثل هستند. با توجه به این توضیحات و با نگاه مجدد به آیات مطرح در گزینه‌ها درمی‌یابیم که همگی آیات این مضمون را می‌رسانند که صیاد و شکارچی سایه‌ها چیزی جز عکس و سایه شکار به دست نیارده است و با مقایسه بیت «شمع خاموش شد از تندی باد / اثر از سایه به دیوار نمائد» متوجه می‌شویم که مضمون آن با سایر آیات تناسب مفهومی ندارد. سایر آیات همه از اهمیت جست‌وجوی حقیقت و عدم توجه به سایه و عکس حقایق دارند؛ اما گزینه ۲ بیشتر تأکید بر اثر مؤثر و زش باد بر خاموشی شمع و در نتیجه محو شدن سایه‌ها دارد.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۴ و ۲۶)

۱۶۰- گزینه ۳

(قیروز نزارتف - بیرز)

در تمثیل غار افلاطون گذر از وضع عادی و رسیدن به حقیقت با استفاده از تفکر و تعقل است. افلاطون اشاره‌ای به فطرت الهی نکرده است.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۴ و ۲۶)

۱۶۴- گزینه ۲»

(کتاب آبی پنهانی)

میلیون تومان $= \frac{1}{4} \times 800 \times 12 = 2,400$ هزینه سالیانه خرید مواد اولیه

میلیون تومان $= 5 \times 10 \times 12 = 600$ دستمزد سالیانه مجموع کارگران

میلیون تومان $= 3 \times 12 = 36$ هزینه آب و برق و گاز و اجاره سالیانه

تومان $= 1500 \times 250,000 \times 12 = 4,500,000,000$ درآمد سالیانه حاصل از فروش

میلیون تومان $= 4,500$

میلیون تومان $= 30 \times 12 = 360$ هزینه فرصت سالیانه

میلیون تومان $= 2,400 + 600 + 36 + 360 + 800$ مجموع هزینه‌ها با احتساب هزینه فرصت

میلیون تومان $= 4,196$

میلیون تومان $= 4,500 - 4,196 = 304$ سود اقتصادی

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۸، ۲۵، ۲۶ و ۳۳)

۱۶۵- گزینه ۲»

(کتاب آبی پنهانی)

برای به دست آوردن یک واحد (y) بیشتر، باید دو واحد (x) از دست داد.

به عنوان مثال در نقطه D، ۲ واحد کالای (x) و ۳ واحد کالای (y) می‌توان خریداری کرد. در نقطه C، ۴ واحد کالای (x) و ۲ واحد کالای (y) می‌توان خریداری کرد. در نتیجه برای حرکت از نقطه C به D

(جهت به دست آوردن یک واحد (y) بیشتر) باید از دو واحد (x) صرف‌نظر کرد.

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۱۶۶- گزینه ۴»

(معدنی شبانی)

بررسی موارد نادرست:

الف: هزینه منابع بیشتری داشته باشیم، کالاها و خدمات بیشتری می‌توانیم تولید کنیم. — کمپایی منابع

ج: همیشه باید بین گزینه‌های انتخاب، «بده - بستان» کرد. — هزینه فرصت

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۶ و ۲۸)

۱۶۷- گزینه ۱»

(اقرین سایه‌ای)

ارزش کل سهام شرکت = $\frac{\text{قیمت هر برگه سهم}}{\text{تعداد سهام شرکت}}$

میلیون تومان $= 5$ تومان $= \frac{250,000,000}{50}$

هر شخص با خرید سهام شرکت به سهام‌دار آن تبدیل می‌شود که به اندازه سهمش مالکیت نسبی دارد.

$100 \times \frac{\text{میزان سود فرد}}{\text{میزان سود شرکت}} = \text{درصد مالکیت فرد}$

درصد $= \frac{1}{2} \times 100 = 50$ درصد مالکیت فرد

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب و کار، صفحه ۱۶)

۱۶۸- گزینه ۱»

(اصان عالی نثار)

هزینه‌های تولید - درآمد = سود

هزینه‌های تولید + سود = درآمد $\Rightarrow$

میلیون تومان $= 67$ سود سالیانه پناهگاه

تومان $= 8,000,000 \times 12 = 96,000,000$ هزینه‌های سالیانه پناهگاه

تومان $= 67,000,000 + 96,000,000 = 163,000,000$ درآمد سالیانه پناهگاه

(اقتصاد، کسب و کار و کارآفرینی، صفحه ۸)

۱۶۹- گزینه ۲»

(اقرین سایه‌ای)

- در مثال اول با وجود این که نجار می‌خواهد شاگرد داشته باشد اما باز هم مالک نهایی کسب و کار خودش است و به شاگرد دستمزد می‌دهد. بنابراین به «کسب و کار شخصی» اشاره دارد.

- در مثال دوم هزینه‌ها بین افراد تقسیم شده است، بنابراین بیانیگر نوعی «شرکت تعاونی» است.

- مثال سوم به دلیل اشاره به خدمات رایگان، نشان‌دهنده «هزینه غیرانتفاعی یا خیریه» است.

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب و کار، صفحه‌های ۱۶ و ۲۱)

۱۷۰- گزینه ۲»

(سارا شریفی)

- راننده‌ای که برای حمل بار استخدام می‌کنید. — نیروی کار

- زمینی که برای احداث کارخانه تولید خودرو، مورد استفاده قرار می‌گیرد. — منابع طبیعی (زمین)

- چوبی که از آن برای تولید کافه استفاده می‌شود. — منابع طبیعی (زمین)

- رایانه‌ها و نرم‌افزارهای مورد استفاده در یک شرکت حسابداری. — سرمایه فیزیکی

- رودخانه‌ای که برای تولید برق آبی به کار می‌رود. — منابع طبیعی (زمین)

- مهارت برنامه‌نویسی که یک فرد در دوره آموزشی فرا می‌گیرد. — سرمایه انسانی

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۶ و ۳۲)

عمومی دوازدهم

رشته انسانی

۲ آبان ماه ۱۴۰۴

مراحط به ترتیب حروف الفبا

فارسی	حسن افتاده، حسین پرهیزگار، نازنین فاطمه حاجیلو، ابوالفضل عباس زاده، محسن فدایی، الهام محمدی
چین و تبتی	محسن بیاتی، فردین سماقی، محمد مهدی مائده علی، مرتضی محسنی کبیر، میثم هاشمی
زبان انگلیسی	رحمتاله استیری، ایمان حسن پور، محمد مهدی نقلاوی، آرمن رحمانی، بیتا فریان پور

گزینشگران و ویراستاران به ترتیب حروف الفبا

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	گروه ویراستاری	دبیر گروه	مسئول درسهای مستسازق	ویراستار مستسازق
فارسی	نازنین فاطمه حاجیلو	نازنین فاطمه حاجیلو	مرتضی منشاری	—	فریبا رزوقی	انناز معتمدی، محسن جمشیدی، مائده ملکی
چین و تبتی	محمد مهدی مائده علی	محمد مهدی مائده علی	امیرمهدی انشار سکینه گلشنی	محمدفرحان فغانیان	محمد صدرا پنجه پور	—
تقلیدهای مذهبی	نیورا حاتاتیان	نیورا حاتاتیان	معصومه شاعری	—	—	—
زبان انگلیسی	رحمتاله استیری	رحمتاله استیری	طاها اصغریان، فاطمه نقدی	مائده سالاری	سپهر اشتیاقی	زهرا فلاخی

مدیر گروه	الهام محمدی
مسئول دفترچه	معصومه شاعری
مستسازق و مطابقت یا مصوبات	مدیر، معیا اصغری، مسئول دفترچه، فریبا رزوقی
حروف نگار و صفحه آرا	زهرا تاجیک
ناظر چاپ	حمید عباسی

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۲۱-۶۴۶۳۳

فارسی ۳

۲۰۱- گزینه ۳»

(تأزین قافیه هایلوصفاژاره)

مکاشفت: کشف کردن و آشکار ساختن، در اصطلاح عرفانی، پی بردن به حقایق است.

مراقبت: در اصطلاح عرفانی، کمال توجه پنده به حق و یقین بر این که خداوند در همه احوال، عالم بر ضمیر اوست.

معاملت: احکام و اعمال عبادی؛ در متن درس منظور همان کار مراقبت و مکاشفت است.

منظور از بوستان، همان حالت مکاشفتی است که نویسنده در آن بوده است.

اما معنای انبساط، نزدیکی و صمیمیت است.

(واژگان، صفحه ۱۴)

۲۰۲- گزینه ۳»

(تأزین قافیه هایلوصفاژاره)

«بیت» در این گزینه، غیرانستادی است و به معنای «وجود ندارد» است؛ از کجا [معلوم است] که والی در خانه حمار (محضور ندارد)؟

«بیت» در بقیه گزینه‌ها، در کاربرد فعل انستادی است.

(دستور، صفحه ۱۹)

۲۰۳- گزینه ۱»

(تأزین قافیه هایلوصفاژاره)

«را» در این گزینه «فک اضافه» است، یعنی «را» بین مضاف و مضاف‌الیه آمده و برگردان امروزی آن، به این شکل می‌شود: جان آن سوخته. «را» در دیگر گزینه‌ها در کاربرد «حرف اضافه» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲» تا به داوخته گوییم ...

گزینه ۳» به فراش یاد صبا گفته و به دایه ایر بهاری فرموده ...

گزینه ۴» برای هدیه اصحاب، دامتی پر کتم ...

(دستور، صفحه‌های ۱۲ و ۱۹)

۲۰۴- گزینه ۲»

(تأزین قافیه هایلوصفاژاره)

شیوه بیان اشعار درس، طنز است؛ یعنی شاعر نکته‌ای انتقادی، نفی و طعنه را با لحن شوخ و در عین حال، گزنده، بیان می‌کند و به اصطلاح، کنایه می‌زند این شیوه بیان، در گزینه ۲» نیز وجود دارد.

در دیگر گزینه‌ها، شیوه بیان، جدی است و خبری از کنایه زدن، شوخی کردن و لحن گزنده یافت نمی‌شود؛ بلکه سخن، سراسر گفته شده است.

(دستور، صفحه‌های ۱۹ و ۲۱)

۲۰۵- گزینه ۳»

(حسن اقتضای - تیریز)

به بخشی از آیه ۷ سوره «براهیم» اشاره دارد: «لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ: اگر شکر کنید [نعمت شما] را افزون خواهم کرد.»

(آرایه، صفحه‌های ۱۲ و ۱۴)

۲۰۶- گزینه ۳»

(الهام مفردی)

تشبیه: «دیوار است (امت: مشبه، دیوار: مشبیه)» و «چون تو پشتیبان (پشتیبان: مشبه، تو: مشبیه)» / «سوج یخر» استعاره از «مشکلات و دشواری‌ها»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱» ۴ تشبیه و سجع نیز وجود دارد.

سجع‌ها: «گفته و فرموده» «پگسرد و بی‌پرورد» / تشبیه‌ها: ۱- فراش یاد صبا (یاد صبا: مشبه، فراش: مشبیه) ۲- دایه ایر بهاری (ایر بهاری: مشبه، دایه: مشبیه) ۳- بتات لبات (بتات: مشبه، بتات: مشبیه) ۴- مهد زمین (زمین: مشبه، مهد: مشبیه)

گزینه ۲» تضمین و تشبیه وجود دارد.

تشبیه: حلیه جمال (جمال: مشبه، حلیه: مشبیه) / تضمین: «ما عرفناک حق معرفتک» حدیث پیامبر است که عیناً نقل شده است.

گزینه ۴» ۳ کنایه دارد و ایهام ندارد.

کنایه‌ها: ۱- «دل از مهر کسی پاک کردن» کنایه از «از مهر و علاقه به کسی دست کشیدن» / ۲- «در خاک خفتن» کنایه از «مردن»

(آرایه، ترکیبی)

۲۰۷- گزینه ۲»

(تأزین قافیه هایلوصفاژاره)

«ای بی‌خبر، یکوش که صاحب‌خبر شوی / تا راهرو نباشی، کی راهبر شوی؟»
در مکتب حقایق، پیش ادیب عشق / هان ای پسر! یکوش که روزی پدر شوی
دست از مس وجود، چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق بیایی و زر شوی

(مفرد شعر، صفحه ۲۲)

۲۰۸- گزینه ۲»

(حسن اقتضای - تیریز)

گزاره (پ): با توجه به معنای بیت، افراد در قدیم بی‌کلاهی را نشانه تنگ می‌دانستند.
گزاره (د): منظور از (حرف کم و بسیار نیست) در بیت مذکور، [نقص خطا مهم بوده و کم و زیاد بودن گناه، مطرح نیست.] است؛ به اصطلاح دیگر می‌توان گفت که گناه، گناه است، چه کم و چه بسیار.

(مفهوم، صفحه‌های ۱۹ و ۲۲)

۲۰۹- گزینه ۳»

(حسن فداایی - شیراز)

بیت گزینه ۳» به «فقر جامعه» اشاره دارد.

معنی بیت: (محتسب) گفت: «به عنوان تاوان و کیفر، لباس تو را با خود می‌برم.»
مت پاسخ داد: «(لباس من) پوشیده و کپته است و از آن، چیزی باقی نمانده است.» (به دلیل فقر)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱» فساد حاکمان و فرمالروایان جامعه

گزینه ۲» رواج رشوه‌گیری در جامعه

گزینه ۴» برتری عقل بر پوشش و ظاهر افراد

(مفهوم، صفحه ۱۹)

۲۱۰- گزینه ۲»

(حسن بهره‌رگر - سبزواری)

در این بیت دریافت عشق و عنایت الهی، سبب کمال دانسته شده است.

در سایر ابیات لازمه رسیدن به کمال، ترک وجود بی‌ارزش و تعلقات مادی است.

(مفهوم، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

دین و زندگی (۳)

۲۱۱- گزینه «۴»

(مفسر بیان)

اکنون اگر ما از رسول خدا (ص) چیزی درخواست کنیم، درخواست از جسم ایشان نیست، بلکه از حقیقت روحانی و معنوی ایشان است.

(درس ۴، صفحه ۲۴)

۲۱۲- گزینه «۳»

(مبتم هاشمی)

هر کدام از ما، براساس فطرت خویش، خدا را می‌یابیم و حضورش را درک می‌کنیم (درستی گزینه «۱»). به روشی می‌دانیم در جهانی زندگی می‌کنیم که آفریننده‌ای حکیم آن را هدایت و پشتیبانی می‌کند و به موجودات مدد می‌رساند (درستی گزینه «۲»). با وجود این شناخت اولیه، قرآن کریم ما را به معرفت عمیق‌تر درباره خداوند فرامی‌خواند و راه‌های گوناگونی را برای درک وجود او و نیز شناخت صفات و افعال او به ما نشان می‌دهد (نادرستی گزینه «۳»). یکی از این راه‌ها، تفکر درباره نیازمند بودن جهان در پیدایش خود، به آفریننده است (درستی گزینه «۴»).

(درس ۱، صفحه ۷)

۲۱۳- گزینه «۳»

(قرین سمائی)

آگاهی، سرچشمه یتدگی است. انسان‌های ناآگاه نسبت به نیاز دائمی انسان به خداوند، بی‌توجه‌اند.

(درس ۱، صفحه ۱۰)

۲۱۴- گزینه «۳»

(مبتم هاشمی)

مقصود از نیاز دائمی انسان به خداوند، وابستگی به او در تمام مراحل هستی است. خداوند در این مورد می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ» (توبه: ۱). شأن: هرآنچه در آسمان‌ها و زمین است، پیوسته از او درخواست می‌کند. او همواره دست‌اندرکار امری است.

(درس ۱، صفحه ۱۰)

۲۱۵- گزینه «۱»

(قرین سمائی)

هر موجودی در حد خودش، تجلی خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر اوصاف الهی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: این که انسان بتواند با هر چیزی خدا را ببیند، هدفی قابل دسترس برای همه است و نه فقط برای جوانان و نوجوانان.

گزینه «۳»: ذات و چیستی خداوند برای انسان قابل دستیابی نیست.

گزینه «۴»: تفکر در ذات و چیستی خداوند، ممتنع ولی تفکر در افعال و صفات او مورد تشویق است.

(درس ۱، صفحه‌های ۱۱ و ۱۳)

۲۱۶- گزینه «۴»

(مرتضی معینی‌کیر)

مالکیت خداوند از خالقیت خداوند سرچشمه می‌گیرد؛ یعنی نتیجه خالقیت اوست. ولایت خداوند از مالکیت حقیقی خداوند سرچشمه می‌گیرد.

(درس ۲، صفحه ۱۹)

۲۱۷- گزینه «۱»

(مرتضی معینی‌کیر)

پس از پذیرش و قبول بی‌شریک و بی‌همتا بودن خداوند متعال در هستی‌بخشی به جهان، یعنی توحید در خالقیت، مرتبه توحید در مالکیت مطرح می‌گردد که در آیه «وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ: أَلَيْسَ لَهُ فِي السَّمَاوَاتِ الْأُولَىٰ عِلْمٌ بِمَا يُفْعَلُ فِيهَا» (تحریم: ۲۶) تجلی دارد و عدم اعتقاد به آن، شرک در مالکیت را به دنبال دارد.

(درس ۲، صفحه‌های ۱۹ و ۲۱)

۲۱۸- گزینه «۴»

(مصرموری مانده‌علی)

از داستان انتقال تخت بلقیس توسط وزیر سلیمان، این گونه می‌توان برداشت کرد که انسان با طی مراتب یتدگی می‌تواند به اذن خداوند به چنین توانایی‌هایی در عالم هستی برسد.

(درس ۲، صفحه ۲۶)

۲۱۹- گزینه «۲»

(مفسر بیان)

موارد «الف»، «ب» و «ج» ارتباط متناسبی دارد.

پروسی نادرستی مورد «د»:

این که خدا آفریننده هر چیزی است، در آیه «قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ: يَكُونُ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ» (فصلت: ۲۲) ذکر شده است.

(درس ۲، صفحه‌های ۲۱ و ۲۳)

۲۲۰- گزینه «۳»

(مفسر بیان)

موارد «الف»، «ب» و «ج» موجب گرفتاری فرد به شرک در ربوبیت می‌شود. موارد «ب» و «د» عین توحید در ربوبیت است.

(درس ۲، صفحه‌های ۲۲ و ۲۴)

زبان انگلیسی ۳

۲۲۱- گزینه ۳

(۲ زمین رمفانی)

ترجمه جمله: «یک زمین بازی جدید توسط شورای محلی در پارک ساخته شد تا بچه‌های بیشتری را جذب کند.»

نکته مهم درسی:

با توجه به اینکه کلمه "playground" در اصل نقش مفعول جمله را بازی می‌کند، باید از شکل مجهول استفاده کنیم (رد گزینه‌های ۱ و ۴). از طرفی با توجه به مقرر بودن "playground" باید از فعل مقرر استفاده کنیم (رد گزینه ۲).

(گراهر)

۲۲۲- گزینه ۳

(۲ زمین رمفانی)

ترجمه جمله: «هر روز صبح زود، خیابان‌ها توسط رفتگران به‌طور کامل تمیز می‌شوند.»

نکته مهم درسی:

با توجه به قید "every day" در معنی «هر روز» باید از زمان حال ساده استفاده کنیم (رد سایر گزینه‌ها).

(گراهر)

۲۲۳- گزینه ۱

(۲ زمین رمفانی)

ترجمه جمله: «جهت بهبود شرایط یادگیری، اخیراً تعدادی کامپیوتر جدید در تمام کلاس‌ها نصب شده‌اند.»

نکته مهم درسی:

با توجه به حضور قید "lately" در معنی «اخیراً، به تازگی» باید از زمان حال کامل استفاده کنیم (رد گزینه ۳). از طرفی کلمه "computers" در اصل مفعول جمله به حساب می‌آید، بنابراین نمی‌توانیم از شکل معلوم فعل استفاده کنیم (رد گزینه ۲). در نهایت، با توجه به جمع بودن اسم "computers" باید از فعل متناسب با آن یعنی "have" استفاده کنیم (رد گزینه ۴).

(گراهر)

۲۲۴- گزینه ۲

(رفعت اله استوری)

ترجمه جمله: «دانشمندان سراسر جهان سخت کار می‌کنند تا داروهای جدیدی کشف کنند که بتوانند سرطان را به‌طور کامل درمان کنند.»

(۱) پرورش دادن، توسعه دادن

(۲) درمان کردن

(۳) اختراع کردن

(واژگان)

۲۲۵- گزینه ۱

(بیتا قربان‌پور)

ترجمه جمله: «پس از شنیدن خبر غم‌انگیز بیماری حیوان خانگی‌اش، دخترک نتوانست آرام بماند و ناگهان زیر گریه زد.»

(۱) ترکیدن (زیر گریه زدن)

(۲) تولید کردن

(۳) فرو گذاشتن، چشم‌پوشی کردن

(۴) حس کردن

نکته مهم درسی:

به ترکیب واژگانی "burst into tears" به معنای «زدن زیر گریه» دقت کنید.

(واژگان)

۲۲۶- گزینه ۴

(بیتا قربان‌پور)

ترجمه جمله: «دانش‌آموزان در آزمایشگاه روی یک آزمایش علمی یا هم کار کردند تا کشف کنند گیاهان چگونه در شرایط مختلف سریع‌تر رشد می‌کنند.»

(۱) دفتر خاطرات

(۲) راهبرد

(۳) محصول

(۴) آزمایش

(واژگان)

ترجمه متن درک مطلب:

امروزه در بسیاری از مدارس، دانش‌آموزان علوم و ریاضیات را به زبان انگلیسی می‌آموزند، حتی اگر انگلیسی زبان اول آن‌ها نباشد این روش به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا مفاهیم جدید را در این دروس مهم بیاموزند و در عین حال، مهارت‌های انگلیسی خود را نیز بهبود بخشند.

یادگیری دروس علوم به زبان انگلیسی چندین مزیت دارد. اولاً، بسیاری از کتاب‌ها و مقالات علمی به زبان انگلیسی نوشته شده‌اند اگر دانش‌آموزان انگلیسی بلد باشند، می‌توانند این مطالب را به راحتی بفهمند و استفاده کنند. دوماً، وقتی دانش‌آموزان علوم را به زبان انگلیسی مطالعه می‌کنند، کلمات مهمی را یاد می‌گیرند که به آن‌ها کمک می‌کند تا در مورد موضوعات علمی به وضوح صحبت کنند. این می‌تواند به دانش‌آموزانی که می‌خواهند در آینده در کشورهای دیگر درس بخوانند یا کار کنند کمک کند. همچنین، مطالعه علوم به زبان انگلیسی دانش‌آموزان را تشویق می‌کند تا با هم کار کنند و ایده‌های خود را به روشی بیان کنند.

با این حال، استفاده از این روش گاهی اوقات می‌تواند دشوار باشد. ممکن است برخی از دانش‌آموزان به دلیل مهارت‌های انگلیسی محدود خود، درک مفاهیم علمی را سخت بیابند. معلمان نیز ممکن است با مشکلاتی روبرو شوند اگر سطح انگلیسی خودشان به اندازه کافی خوب نباشد. بنابراین، مدارس باید با ارائه آموزش‌های اضافی و کمک‌های زبانی، از معلمان و دانش‌آموزان حمایت کنند.

در پایان، یادگیری علوم و ریاضی به زبان انگلیسی می‌تواند مزایای زیادی برای دانش‌آموزان داشته باشد یا حمایت مناسب از سوی مدارس و معلمان، دانش‌آموزان می‌توانند هم دروس مهم و هم مهارت‌های زبانی را به خوبی برای آینده خود بیاموزند.

۲۲۷- گزینه ۳

(معمدپوری زقلاوی)

ترجمه جمله: «موضوع اصلی متن چیست؟»

«آموزش علوم و ریاضی به زبان انگلیسی»

(درک مطلب)

۲۲۸- گزینه ۴

(معمدپوری زقلاوی)

ترجمه جمله: «بر اساس متن، کدامیک از موارد زیر جزء مزایای مطالعه علوم به زبان انگلیسی نیست؟»

«دانش‌آموزان می‌توانند به راحتی با خارجی‌ها دوست شوند.»

(درک مطلب)

۲۲۹- گزینه ۱

(معمدپوری زقلاوی)

ترجمه جمله: «کلمه "them" در پاراگراف ۲ به چه چیزی اشاره دارد؟»

«دانش‌آموزان (students)»

(درک مطلب)

۲۳۰- گزینه ۴

(معمدپوری زقلاوی)

ترجمه جمله: «در مورد یادگیری علوم به زبان انگلیسی چه چیزی می‌توان از متن استنباط کرد؟»

«این کار به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا برای آینده آماده شوند.»

(درک مطلب)

دفترچه پاسخ

آزمون هوش و استعداد
(دوره دوم)
آبان

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

مسئول آزمون	حمید لنجان‌زاده اصفهانی
مسئول دفترچه	حامد کریمی
ویراستار	امیرحسین افجه، امیرعلی حسینی‌زاده
مدیر گروه مستندسازی	محیا اصغری
مسئول درس مستندسازی	علیرضا همایون‌خواه
طراحان	حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، حمید گنجی، حامد کریمی، امیرحسین افجه، علی کریمی فرغ، فرزاد شیرمحمدلی، رامتین شمشکی
حروف‌چینی و صفحه‌آرایی	معصومه روحانیان
ناظر چاپ	حمید عباسی

استعداد تحلیلی

۲۵۱- گزینه ۱

غایت: هدف نهایی

(نامد گریم)

(معنای واژگان، هوش کلامی)

۲۵۲- گزینه ۳

(نامد گریم)

در متن از موجودیتی می‌خواهیم که قرار است نه تنها جهانی را ادراک کند، بلکه فعالانه در ساختن آن جهان مشارکت ورزد.

(رک متن، هوش کلامی)

۲۵۳- گزینه ۳

(نامد گریم)

در نادرستی دیگر گزینه‌ها، دقت کنید متن ننوخته است که نمی‌توان برای شناخت خود و جهان پیرامون خود هدفی تهایی قائل شد. هچنین شناخت «خود» را کم‌اهمیت ندانسته است. در نهایت طبق متن در دنیای جدید آموزش، گذشتن از تقلید به ابداع داریم و نه برعکس.

(رک متن، هوش کلامی)

۲۵۴- گزینه ۳

(تغییر معنایی)

متن درباره‌ی اهمیت چاپ و تحولاتی است که در ادبیات عام داشته است. معیار قضاوت رمان و قصه، چگونگی انتقال ادبیات از خواص به عوام و تأثیر گسترش سواد عوام بر خواص در متن نیست.

(رک متن، هوش کلامی)

۲۵۵- گزینه ۱

(تغییر معنایی)

«تعلیم» یعنی یاددادن و کار «معلّم» است. «تعلّم» یعنی یادگرفتن که کار دانش‌آموز است.

(روابط بین واژگان، هوش کلامی)

۲۵۶- گزینه ۴

(تغییر معنایی)

با حروف بهم‌ریخته‌ی صورت سؤال، واژه‌های «گوسفند - بَره» ساخته می‌شود که رابطه‌ی بین این دو واژه به رابطه‌ی بین واژه‌های «گوساله - گاو» شبیه‌تر است.

(روابط بین واژگان، هوش کلامی)

۲۵۷- گزینه ۲

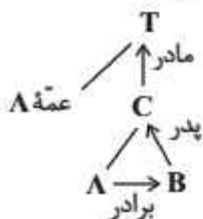
(تغییر معنایی)

تعداد نقاط و تعداد حروف کلمات صورت سؤال، یکی یکی بیشتر می‌شود. همچنین حرف پایانی هر کلمه، حرف نخست کلمه‌ی بعد است. پس کلمه‌ای به جای علامت سؤال قرار می‌گیرد که شش حرفی و چهار نقطه‌ای است و با حرف «ی» شروع می‌شود، که فقط گزینه‌ی «۲» این ویژگی‌ها را دارد. (روابط بین واژگان، هوش کلامی)

۲۵۸- گزینه ۲

(قرارداد شمره‌مانی)

طبق نمودار زیر، معلوم است که عمه A، دختر T است.

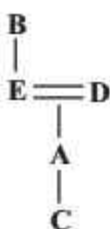

(نسبت‌های خانواده‌ای، هوش منطقی ریاضی)

۲۵۹- گزینه ۳

(تغییر معنایی)

طبق نمودار زیر، معلوم است که C نتیجه B است:

(نسبت‌های خانواده‌ای، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۰- گزینه ۲

(امبرسین افبه)

می‌دانیم: لیلا < ناهید < پریسا / لیلا < فریبا / الهام < فریبا
پس بزرگ‌ترین فرد، یا لیلاست یا الهام. اگر نسبت بین این دو معلوم شود، بزرگ‌ترین فرد معلوم می‌شود.

(منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۱- گزینه ۳

(علی گریم فرغ)

تعداد هر عروسک، زاویه آن را در نمودار معلوم می‌کند:

خرس ۲۵	۱۰۰°
خرگوش ۳۰	۱۲۰°
موش ۱۰	۴۰°
شیر ۵	۲۰°
لاک‌پشت ۲۰	۸۰°
کل ۹۰	۳۶۰°
	×۴

(نمودار، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۲- گزینه ۲»

(رامین شمشک)

شخص عراقی قطعاً آبی پوشیده است و شخص آخر نیست. شخص سوم هم فلسطینی است و سوری از عراقی جلوتر است. پس جایگاهها و رنگها معلوم است:

۴	۳	۲	۱
لبنانی	فلسطین	عراقی	سوری
زرد	قرمز	آبی	سبز

(منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۳- گزینه ۴»

(کتاب منقوبه هوش)

مادر خاله رامین، مادر بزرگ رامین است. نام برادر او در این سؤال، امید است. عروس مادر شوهر خاله رامین، همان خاله اوست. امید هم دایی خاله رامین است:

(روابط خانوادگی، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۴- گزینه ۲»

(کتاب منقوبه هوش)

جایگاهها را رسم می کنیم. دو فرد کنار ریعی معلومند یکی از حالت های شکل زیر است:

قربانی

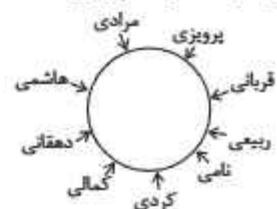
ریعی

نامی

و همچنین می دانیم بین کمالی و نامی فقط یک نفر هست و بین قربانی و هاشمی دقیقاً دو نفر، یک نفر باقی می ماند که آن هم بین هاشمی و کمالی است:

مرادی کنار پرویزی است، پس این دو بین قربانی و هاشمی نشسته اند. از طرفی هاشمی کنار دهقانی هم هست، پس دهقانی در سمت دیگر هاشمی و کنار کمالی است. کردی نیز کنار کمالی است، پس سمت دیگر اوست. مرادی نیز سمت راست پرویزی است.

۲۶۵- گزینه ۲»

(کتاب منقوبه هوش)

هاشمی روبه روی ریعی و نامی است و فاصله این دو تن تا هاشمی، از فاصله دیگران تا هاشمی، بیشتر است.

(منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۶- گزینه ۳»

(فانگمه ریاضی)

تصویر در آینه وارون جانبی است. هر چه سمت راست شکل است، در تصویر در سمت چپ شکل قرار می گیرد و برعکس.

(قرینه یابی، هوش غیرکلامی)

۲۶۷- گزینه ۱»

(فرزاد شیرمحمدی)

شکل گزینه ۱، محور تقارن عمودی دارد و دیگر شکل ها، خیر. دیگر شکل ها، مرکز تقارن دارند.

(شکل متفاوت، هوش غیرکلامی)

۲۶۸- گزینه ۲»

(فانگمه ریاضی)

به جز شکل گزینه ۲، همه شکل ها از دوران یکدیگر به دست می آیند.

(شکل متفاوت، هوش غیرکلامی)

۲۶۹- گزینه ۲»

(فانگمه ریاضی)

در شکل صورت سؤال، نقطه در قسمت مشترک دو دایره، درون مستطیل و خارج از مثلث قرار دارد، در بین گزینه ها این ناحیه تنها در گزینه ۲ هست.

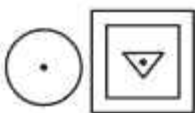

(یابگاه شکل ها، هوش غیرکلامی)

۲۷۰- گزینه ۲»

(عمیق کنی)

یکی از نقطه ها در شکل صورت سؤال، درون دو مربع و درون مثلث و خارج از دایره قرار دارد. این فضا فقط در گزینه ۲ هست. نقطه دیگر، تنها درون دایره است.

(یابگاه شکل ها، هوش غیرکلامی)